

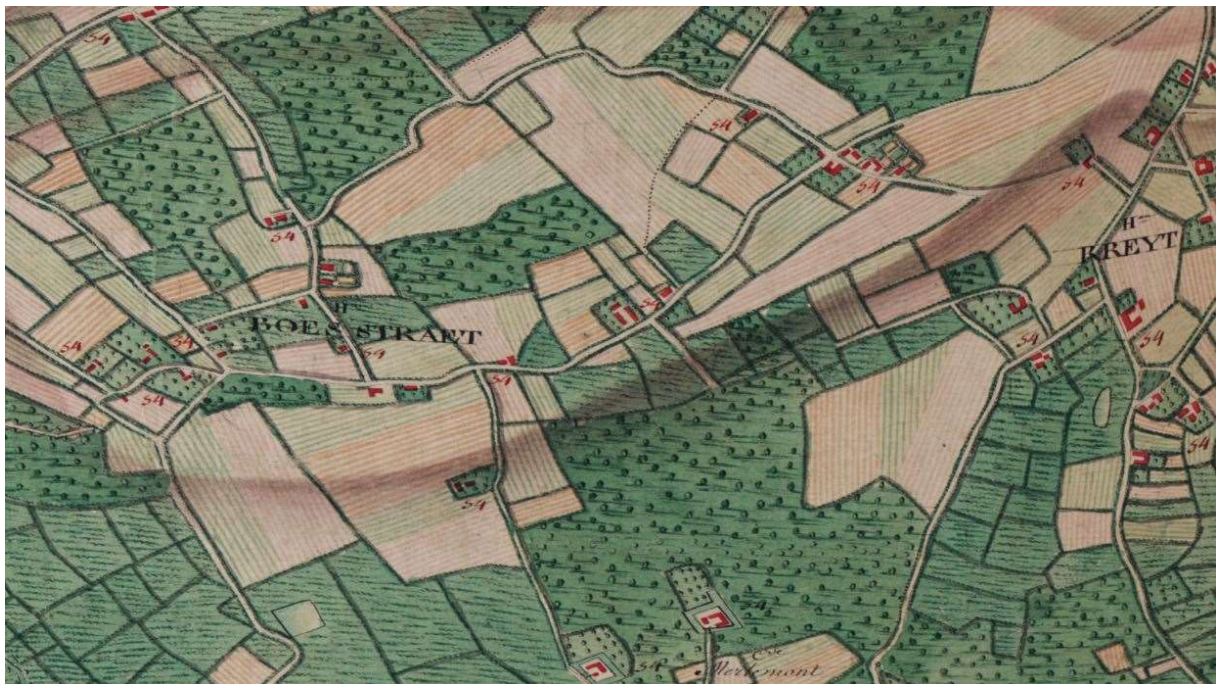

LAReS

Lowlands
Archaeological
Research
Service

Nieuwbouwproject aan de Tierstraat te Diepenbeek.
Archeologienota

E.N.A. Heirbaut
Julie Hagen

Colofon

Titel: Nieuwbouwproject aan de Tierstraat te Diepenbeek. Archeologienota

Auteur: Elly N.A. Heirbaut & Julie Hagen

Grafische illustraties/GIS: Elly N.A. Heirbaut

Rapportnummer: LAReS-rapport 259

Projectleider/veldwerkleider: Elly N.A. Heirbaut

Uitvoerder: LAReS, Lowlands Archaeological Research Service

Vestiging: Rozenlaan 15, 2980 Halle-Zoersel

Publicatiedatum: November 2019

Publicatieplaats: Halle-Zoersel

Illustratieverantwoording voorblad: Uitsnede uit de kaart van Ferraris (1771-1778)

© LAReS bvba. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook.

LAReS bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

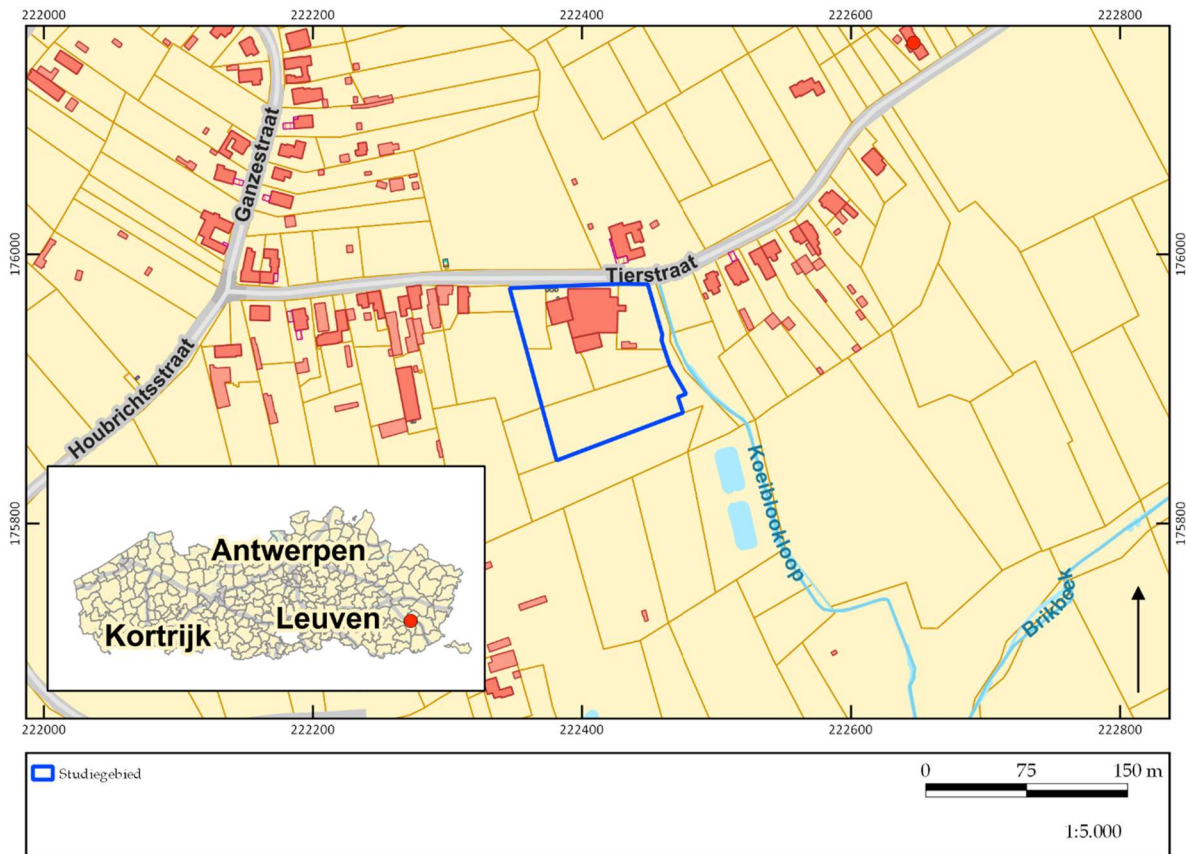
Deel I. Verslag van resultaten

Inhoudstafel

1 INLEIDING	4
1.1 RANDVOORWAARDEN	5
1.2 TECHNISCHE FICHE/ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	6
2 VRAAGSTELLINGEN	7
3 METHODIEK VAN HET ONDERZOEK	8
3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK	8
3.2 RAPPORTAGE EN AFBEELDINGEN	9
4 BESCHRIJVING VAN DE GEPLANDE WERKZAAMHEDEN	10
4.1 BESTAANDE TOESTAND	10
4.2 NIEUWE TOESTAND	11
5 ARCHEOLOGISCH BUREAUONDERZOEK	16
5.1 ARCHEOLOGISCHE VOORKENNIS	16
5.2 HISTORISCHE BRONNEN	16
5.3 CARTOGRAFISCHE BRONNEN	16
5.4 LUCHTFOTOGRAFIE	20
5.5 GEO(MORFO)LOGIE EN BODEM	23
5.5.1 DIGITAAL HOOGTEMODEL VLAANDEREN II	24
5.5.2 TERTIAIR GEOLOGISCHE KAART	24
5.5.3 QUARTAIR GEOLOGISCHE KAART	27
5.5.4 BODEMTYPE	27
5.5.5 POTENTIËLE BODEMEROSIE EN BODEMBEDEKKING	28
5.6 ARCHEOLOGISCHE BRONNEN	29
6 SYNTHESE	32
6.1 SYNTHESE VOOR GESPECIALISEERD PUBLIEK	32
6.1.1 SAMENVATTING VAN DE ONDERZOEKSRESULTATEN EN BEANTWOORDING VAN DE ONDERZOEKSVRAGEN	32
6.1.2 IMPACT VAN VROEGERE EN GEPLANDE WERKEN	33
6.1.3 POTENTIEBEPALING, KENNISVERMEERDERINGSPOTENTIEEL EN AANBEVELING	36
GERAADPLEEGDE LITERATUUR	38
GERAADPLEEGDE WEBSITES	38
LIJST VAN FIGUREN	39

1 Inleiding

Het plangebied is gelegen aan de Tierstraat in Diepenbeek (gemeente Diepenbeek, provincie Limburg) en situeert zich op ca. 2,5 km ten zuidwesten van de dorpskern. Het omvat zeven perceel namelijk 309x, 309z, 309v, 309a2, 309y, 308d en 312b. In het noorden grenst het aan de Tierstraat en vlak ten oosten van het studiegebied stroomt de Koeiblookloop. Het gaat om een deels bebouwd perceel met een oppervlakte van 12.589 m². De opdrachtgever plant het bestaande gebouw af te breken en een nieuwe nieuwbouwoords, woning, winkel en verhardingen te plaatsen (fig. 1).

Figuur 1. Kadasterkaart met aanduiding onderzoeksgebied.

©LARES

Het doel van het onderzoek is het verkrijgen van een bekrachtigde archeologienota naar aanleiding van een omgevingsvergunning met stedenbouwkundig luik. Het onderzoek (projectcode 2019K187) werd uitgevoerd door twee archeologen, waarvan één erkend archeoloog, conform de Code van Goede Praktijk. Onderhavige archeologienota bestaat uit twee delen: een verslag van de resultaten van het vooronderzoek (deel I) en het daaruit voortvloeiende programma van maatregelen (deel II).

Het onderzoek omvat in de eerste plaats een bureauonderzoek. Hierbij wordt nagegaan welke mogelijke archeologische en cultuurhistorische waarden zich binnen het projectgebied bevinden. Op basis van de resultaten van dit bureauonderzoek wordt geëvalueerd in hoeverre er voldoende informatie voorhanden is om tot bovengenoemde doelstelling te komen, of dat er bijkomend vooronderzoek in een andere vorm (al dan niet met bodemingreep) noodzakelijk is.

Het verslag van de resultaten van het vooronderzoek omvat naast deze inleiding nog vijf hoofdstukken. In hoofdstuk 2 worden de vraagstellingen die voor dit onderzoek relevant zijn, opgesomd. Deze vraagstellingen zullen in hoofdstuk 6 beantwoord worden, in zoverre als mogelijk op basis van de resultaten van het vooronderzoek. De gehanteerde werkwijze en onderzoeksstrategie worden in hoofdstuk 3 beschreven. Hier wordt ook de gemaakte selectie inzake bronnen verantwoord (cf. de Code van Goede Praktijk, par. 12.5.2.1). De geplande werkzaamheden worden in hoofdstuk 4 beschreven. Hierbij is van groot belang dat duidelijk wordt in hoeverre de werken impact zullen hebben op het (eventueel aanwezige) bodemarchief. Hoofdstuk 5 vormt de weerslag van de resultaten van het bureauonderzoek (*assessment*), gebaseerd op een exhaustieve studie van het beschikbare kaartmateriaal, de historische en archeologische bronnen. In dit hoofdstuk wordt geëvalueerd wat de archeologische potentie van het plangebied is. In hoofdstuk 6 wordt een synthese gevormd op basis van het *assessment*, waarin de onderzoeksvragen beantwoord worden, en wordt ook geïnformeerd over de eventuele kennisvermeerdering die het plangebied kan opleveren. Verder wordt nagegaan in hoeverre de eventuele archeologische en cultuurhistorische waarden aangetast kunnen/zullen worden door de geplande werkzaamheden. Het eerste deel wordt afgesloten met de bibliografie en bijlagen. Het tweede deel omvat een gemotiveerd advies omtrent het vervolgtraject (programma van maatregelen).

1.1 Randvoorwaarden

Delen van het terrein zijn momenteel ontoegankelijk voor verder archeologisch vooronderzoek buiten bureauonderzoek aangezien het terrein grotendeels bebouwd is. Bovendien wordt het nu uitvoeren van verder archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem, zonder de zekerheid dat de stedenbouwkundige vergunning wordt verkregen, ervaren als een financieel risico. Het archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem zal bijgevolg in een uitgesteld traject worden uitgevoerd, dit om zowel logistieke als economische redenen.

1.2 Technische fiche/administratieve gegevens

Naam site	Tierstraat 49, Diepenbeek.
Ligging	Tierstraat 49, Diepenbeek
Kadastrale gegevens	Diepenbeek, 3 ^{de} afdeling, sectie E, percelen 309x, 309z, 309v, 309a2, 309y, 308d en 312b.
Bounding Box	X 222346.13 Y 175846.82 X 222477.39 Y 175978.08
Onderzoek	Archeologisch en geschiedkundig bureauonderzoek
Projectcode	2019K187
Uitvoerders/actoren	Elly N.A. Heirbaut, LAReS Julie Hagen, LAReS
Erkend archeoloog	Elly N.A. Heirbaut: OE/ERK/Archeoloog/2016/00162
Nummer wettelijk depot	Niet van toepassing
Termijn	November 2019
Geplande ingreep	Afbraak en opbouw nieuwe landbouwloods, woning en verhardingen
Totaal oppervlakte plangebied	ca. 12.589 m ²
Totaal te ontwikkelen oppervlak	ca. 7.523 m ²
Geldende wetgeving en voorwaarden	Het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 en het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014. De nota werd opgesteld overeenkomstig de Code van Goede Praktijk. De totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft, bedraagt 3.000 m ² of meer, zoals bepaald in artikel 5.4.2 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013.
Randvoorwaarden	zie paragraaf 1.1
Doelstelling	Het doel van deze archeologienota is om via de tot op heden beschikbare bronnen (bureauonderzoek) na te gaan wat het archeologische potentieel van het projectgebied is, wat de mogelijke bedreigingen zijn voor het eventueel aanwezige bodemarchief, en hoe hiermee dient omgegaan te worden.
Thesaurus	Archeologienota, bureauonderzoek, archeologisch vooronderzoek in uitgesteld traject

2 Vraagstellingen

In het kader van dit bureauonderzoek zijn van tevoren enkele vragen geformuleerd waarop het onderzoek antwoord tracht te vinden.

1. Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische en cultuurhistorische potentieel van het terrein?
2. Welke archeologische sites zijn bekend in of nabij het projectgebied?
3. Wat is de landschapshistoriek/evolutie in gebruik van het terrein?
4. Wat is de impact van de geplande werken?
5. Levert het huidige bronnenmateriaal voldoende informatie op of is er aanvullend vooronderzoek (al dan niet met ingreep in de bodem) nodig? In het laatste geval: welke methode levert het meeste informatie op? Welke onderzoeksstrategie moet toegepast worden in het uitgesteld traject?

3 Methodiek van het onderzoek

3.1 Onderzoeksmethodiek

Om na te gaan of er archeologische en cultuurhistorische waarden in het plangebied aanwezig zijn en om een antwoord te kunnen geven op de in hoofdstuk 2 geformuleerde vraagstellingen, is een bureauonderzoek uitgevoerd. Hierbij zijn verschillende soorten bronnen geraadpleegd, die in hoofdstuk 5 besproken zullen worden (*assessment*). De meeste bronnen zijn online beschikbaar gesteld door de Vlaamse Overheid.

Om de fysische geografie van het projectgebied te onderzoeken zijn de bodemkaart, bodembedekkingskaart, erosiegevoeligheidskaart, tertiair geologische kaart en quartair geologische kaart geraadpleegd. Deze zijn online te raadplegen in de databases van Geopunt Vlaanderen (www.geopunt.be) en in de Databank Ondergrond Vlaanderen (www.dov.vlaanderen.be).

Om een beeld te krijgen van de historische (landschaps)ontwikkeling van het plangebied zijn de beschikbare historische en topografische kaarten geraadpleegd. De georeferende historische kaarten, dit zijn de kaart van Frickx (1712), de kaart van de Ferraris (1771-1778), de Atlas der Buurtwegen (1841), de kadasterkaart van Popp (1842-1879) en de kaart van Vandermaelen (1846-1854), kunnen online geraadpleegd worden via het Geoportaal Onroerend Erfgoed (www.geo.onroenderfgoed.be).

De kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw is voor dit gebied niet beschikbaar. Op dezelfde website zijn ook verschillende 20^e- en 21^e-eeuwse luchtfoto's te raadplegen. Daarnaast is gebruik gemaakt van ander historisch kaartmateriaal, o.a. uit de Koninklijke Bibliotheek te Brussel, dat is in te zien via de website van Cartesius (www.cartesius.be). Voor de historische bronnen is gebruik gemaakt van de inventaris onroerend erfgoed en van schriftelijke bronnen. De combinatie van historische bronnen, historische kaarten, topografische kaarten en luchtfoto's zorgt ervoor dat de ontwikkeling van het projectgebied en de ruimere omgeving vanaf de 18^e eeuw tot het heden goed in beeld gebracht kan worden.

Om ook zicht te krijgen op de perioden vóór de 18^e eeuw is onderzocht of er zich in en/of nabij het plangebied archeologische resten in de ondergrond bevinden of reeds zijn onderzocht. Om dit te kunnen bepalen, zijn voornamelijk de online beschikbare gegevens geanalyseerd. Hierbij is in eerste instantie de database van de Centrale Archeologische Inventaris (CAI; www.cai.onroenderfgoed.be) bevraagd. Hierbij moet opgemerkt worden dat de CAI niet volledig is en geen garantie biedt op de aan- of afwezigheid van een eventuele archeologische site. Ook is www.inventaris.onroenderfgoed.be geraadpleegd voor het plangebied en de ruimere omgeving.

Naast het onderzoek naar de historische ontwikkeling van het gebied en de reeds gekarteerde archeologische vindplaatsen, dienen ook de geplande werkzaamheden en de (eventueel) hierbij horende verstoringen in kaart gebracht te worden. De

beschrijvingen gebeuren op basis van de plannen en schetsen die de opdrachtgever ter beschikking heeft gesteld (hoofdstuk 4). Hiertoe behoren de plannen van en informatie over de bestaande bebouwing (“bestaande toestand”) en de bouwtekeningen van het te realiseren project (“nieuwe toestand”).

Op basis van alle beschikbare gegevens is tenslotte een conclusie getrokken omtrent de kans op de aanwezigheid van archeologisch erfgoed met een groot potentieel tot kennisvermeerdering, en de eventuele intactheid van een al dan niet aanwezige archeologische site (hoofdstuk 6). Hieruit vloeit een advies omtrent eventuele vervolgstappen die genomen moeten worden.

3.2 Rapportage en afbeeldingen

De indeling in hoofdstukken is reeds eerder beschreven. Wat betreft de afbeeldingen die in deze archeologienota zijn opgenomen, geldt dat zij alle zijn afgebeeld op klein formaat omwille van de opmaak van de tekst. In bijlage zijn de beschikbare plannen opgenomen.

De kaarten die gemaakt zijn op basis van de beschikbare bodemkaarten, luchtfoto’s en CAI zijn zoveel mogelijk op eenzelfde schaal vervaardigd (zie ook figurenlijst). Omwille van de duidelijkheid (vb. situeren van het plangebied ten opzichte van de omringende omgeving) kan hiervan afgeweken zijn. Historische kaarten zijn op een andere schaal gemaakt om zo ook zicht te geven op een groter gebied, of juist in te zoomen op details.

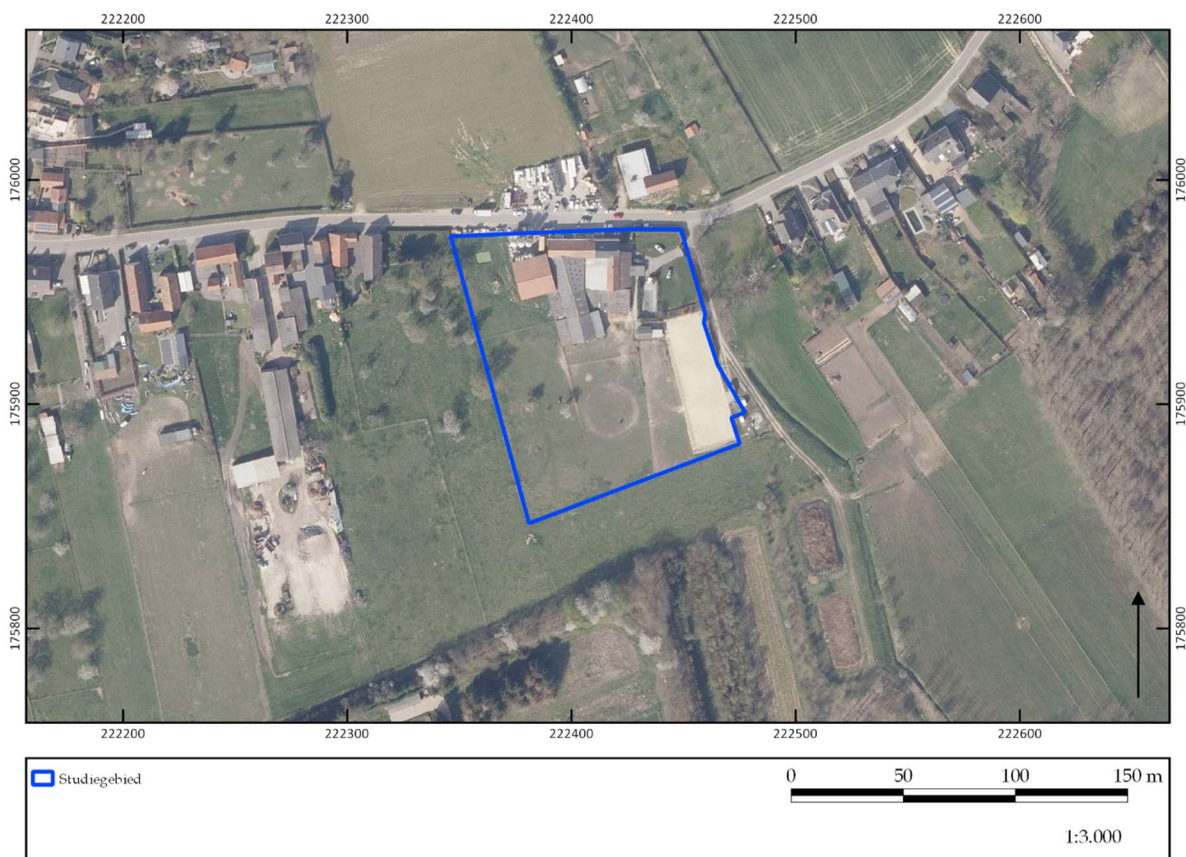
De in deze archeologienota opgenomen informatie en plannen zijn vermeld met toezegging van de opdrachtgever.

4 Beschrijving van de geplande werkzaamheden

4.1 Bestaande toestand

Het plangebied bestaat uit zeven percelen namelijk 309x, 309z, 309v, 309a2, 309y, 308d en 312b, is gelegen aan de Tierstraat nr. 49 te Diepenbeek en heeft een totale oppervlakte van 12.589 m². Het studiegebied situeert zich op ca. 2,5 km ten zuidwesten van het dorpscentrum van Diepenbeek. De voorste percelen (309x, 309z, 309a2 en 309v) liggen deels in woongebied met landelijk karakter en zijn reeds grotendeels bebouwd met een maalterij, winkelruimte, parking en conciërgewoonst. Deze zijde wordt gekenmerkt door vrijstaande eengezinswoningen in landelijke stijl.¹

De overige perceel delen situeren zich binnen een agrarische zone, waarvan percelen 309y, 308d (deel) en 312b grotendeels onbebouwd zijn. In de zuidoostelijke hoek ligt momenteel een omheinde paardenloopweide.

Figuur 2a. Inplantingsplan bestaande toestand op de meest recente luchtfoto. ©LARES

¹ Beschrijvende nota van het studiegebied.

Figuur 2b. Zicht op studiegebied langs de noordwestelijke zijde. ©LARES

Figuur 2c. Zicht op de huidige bebouwing. ©LARES

4.2 Nieuwe toestand

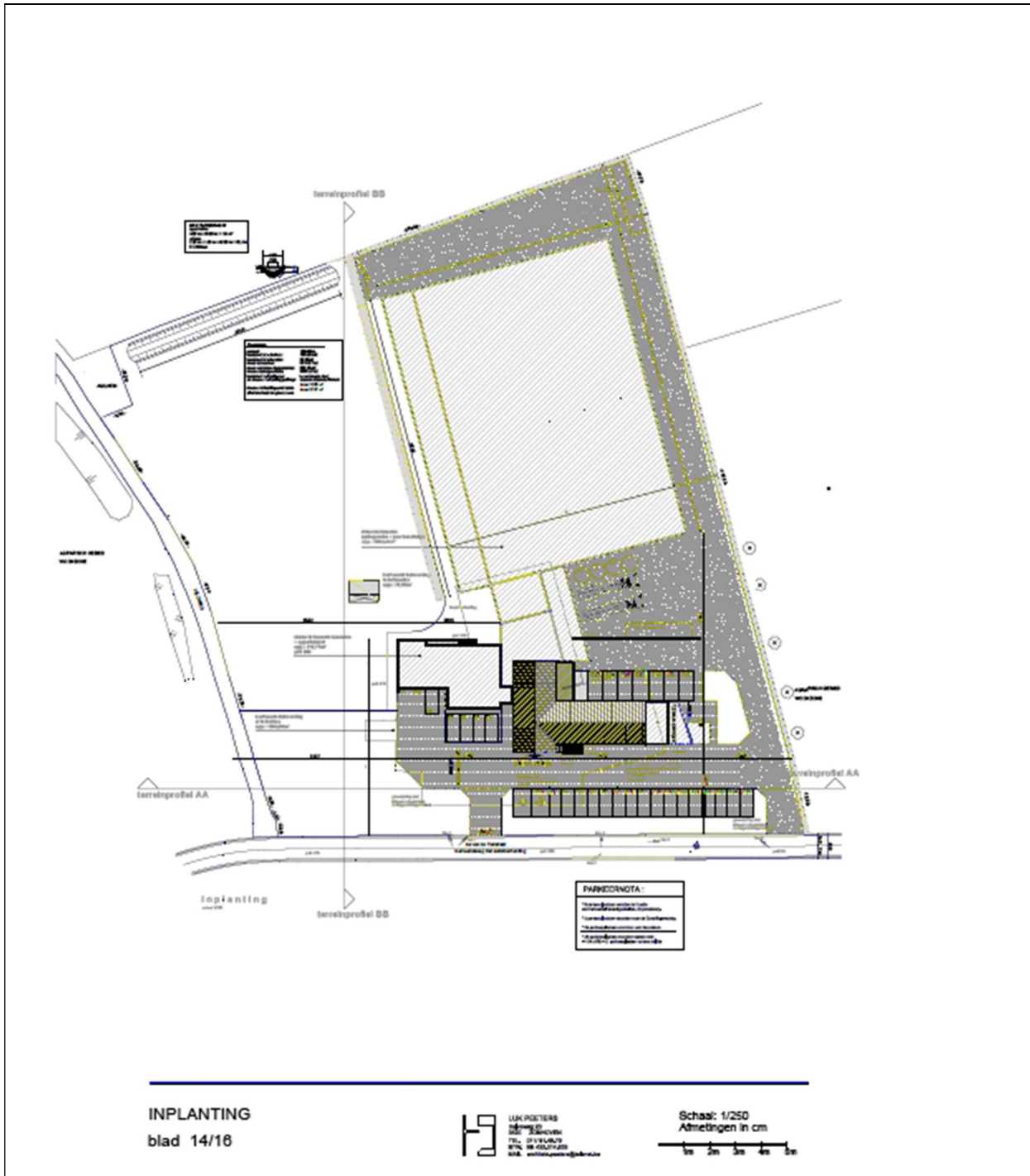
De opdrachtgever plant een nieuwe landbouwloods met maalderij, opslagplaats, kantoorruimte en winkel te bouwen. Daarvoor zal het bestaande gebouw (1.664 m²) en verharding (1.230 m²) ter hoogte van de huidige bebouwing verwijderd worden. De fundering van het bestaande gebouw heeft een diepte van 1 m -mv. De huidige terreinverhardingen daarentegen reiken tot maximaal -50 cm -mv diepte.

Na de afbraak van de huidige bebouwing en verhardingen worden een nieuwe winkel, kantoorruimte en conciërgewoning met parkeer- en groenzone aangelegd. De nieuwe winkel zal een oppervlakte hebben van 483,13 m², die geheel gefundeerd wordt op een vloerplaat tot een diepte van 30 cm -mv. De winkel wordt niet onderkelderd. Ter hoogte van de winkel wordt een parkeerzone voor auto's en fietsen voorzien. De parking, met plaats voor 34 auto's, zal opgebouwd zijn uit waterdoorlatende klinkerverharding (1230 m²) waarbij de bodem tot 50 cm -mv zal afgegraven worden. Langsheen de straatzijde, voor de parking, wordt een groenzone aangelegd met inheemse beplanting en laagstammige bomen.

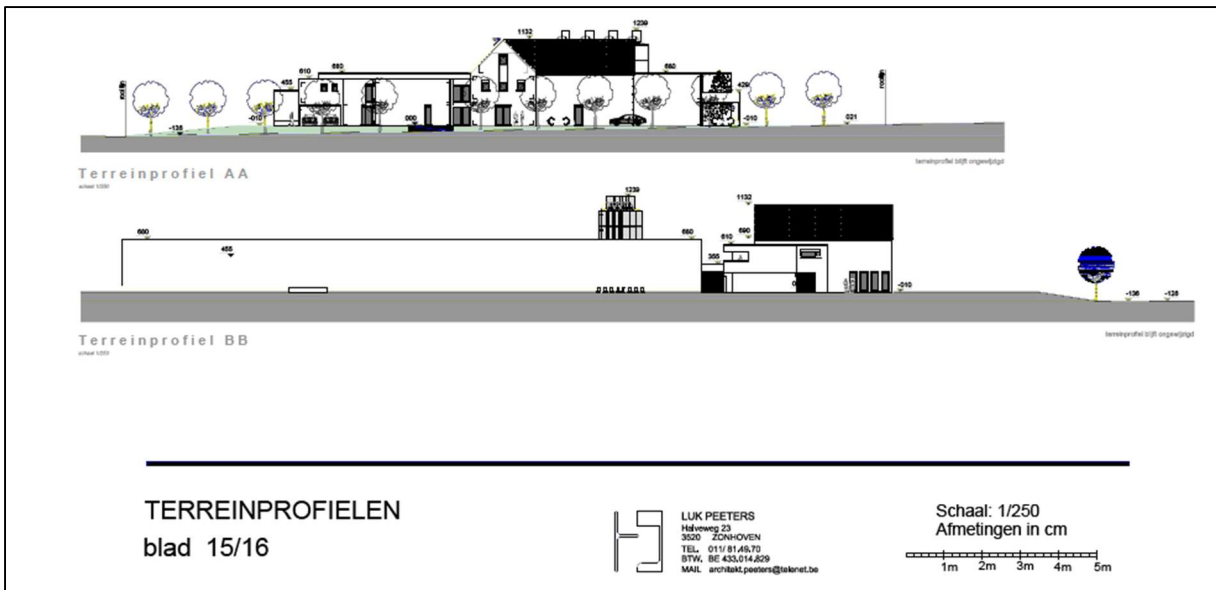
De kantoorruimte en het appartement (conciërgewoonst) situeren zich ten oosten van de nieuwe winkelruimte; ze zullen een oppervlakte hebben van 219,77 m² en worden ook tot een diepte van ca. 30 cm -mv gefundeerd op een vloerplaat. Deze constructie wordt eveneens niet onderkelderd.

Meer ten zuiden van de nieuwe winkel en kantoorruimte/appartement wordt een nieuwbouwloods met stal -en opslagruimtes geplaatst die een totale oppervlakte heeft van 2.852,40 m². Het geheel wordt gefundeerd op betonnen poeren van 1 m x 1 m. Ook zal er tot 20 cm -mv afgegraven worden voor de plaatsing van een gewapende vloerplaat, PE folie en een aanvullende zandlaag. Rondom de nieuwe loods wordt eveneens nieuwe betonnen verhardingen aangelegd (2.127 m²) afhellend in de groenzone. Tussen de loods en de winkel in wordt een parkeerzone voor vrachtwagens voorzien. Voor de aanleg van de besproken verharding zal de bodem tot 50 cm -mv afgegraven worden.

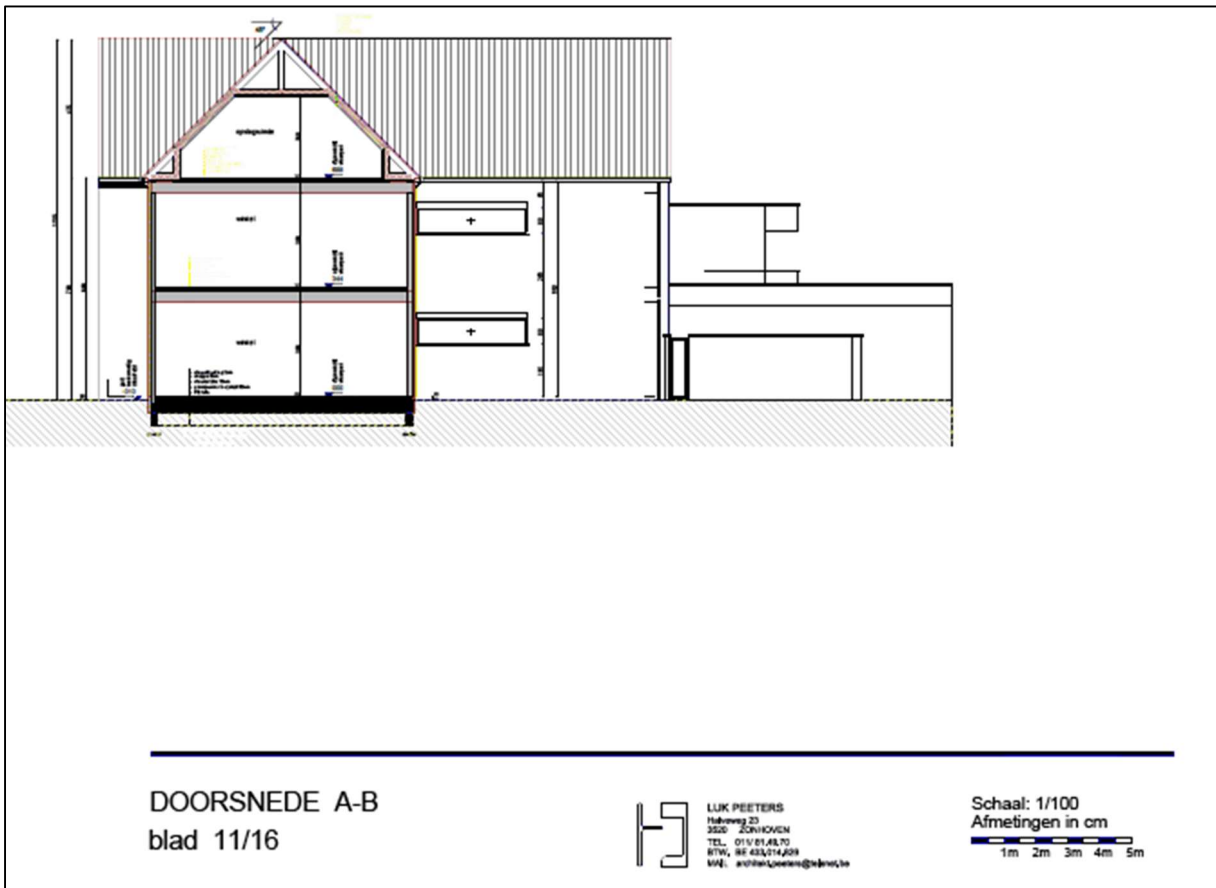
Aan de achterzijde van de nieuwe loods wordt een bijkomstige infiltratiegracht geplaatst met een oppervlakte van 164 m² en een volume van 92.400 m³. De diepte van deze infiltratiegracht is niet bekend maar er kan vanuit gegaan worden dat de verstoring voor het graven van deze infiltratiegracht een verstorende impact zal hebben op de bodem.

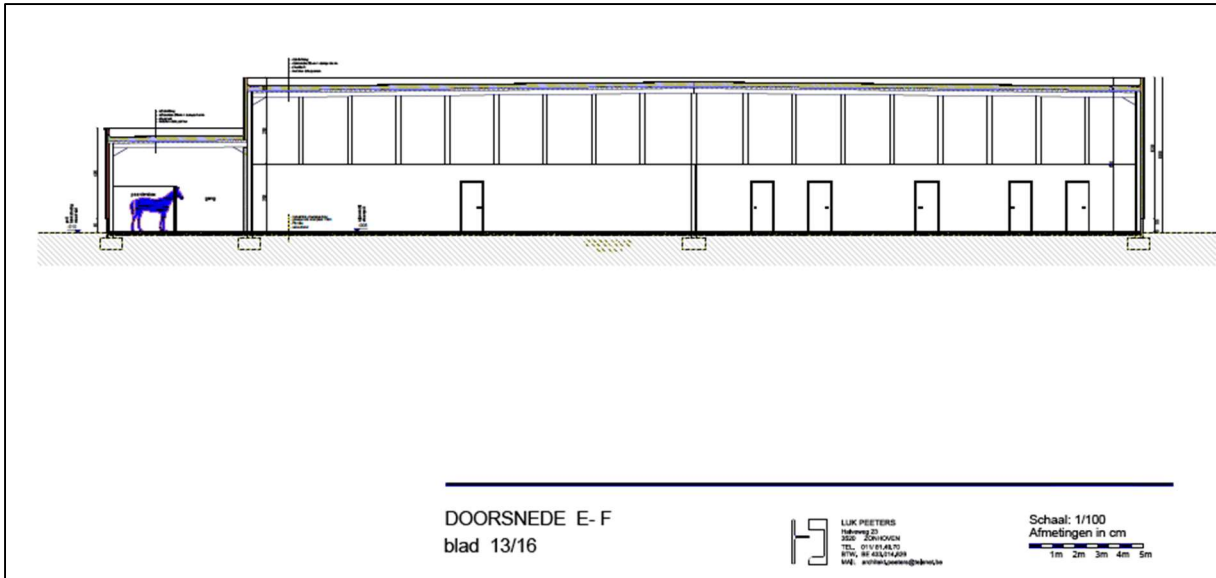
Figuur 3a. Inplantingsplan van het projectgebied.

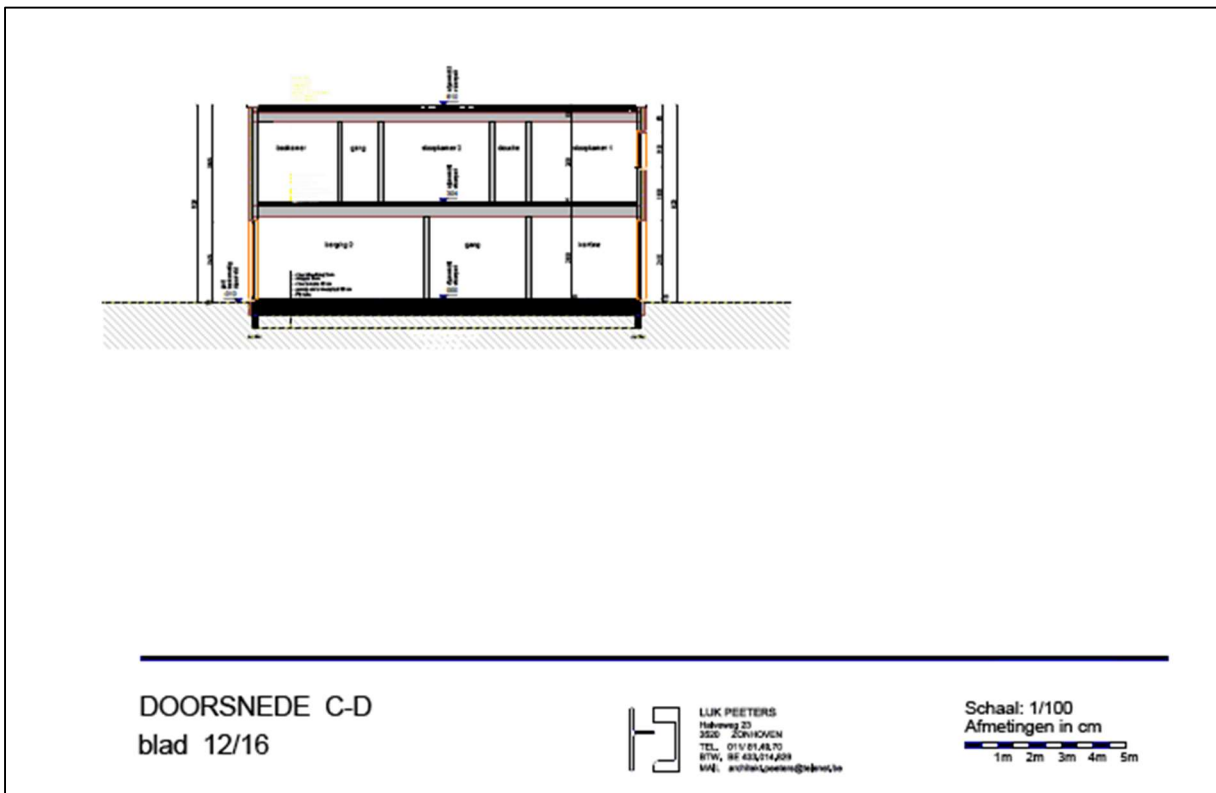
Figuur 3b. Terreinprofielen van het projectgebied.

Figuur 3c. Terreindoorsnedes van de toekomstige winkel.

Figuur 3d. Terreindoorsnedes van de nieuwbouwloods.

Figuur 3e. Terreindoorsnedes van de toekomstige conciërgewoning.

5 Archeologisch bureauonderzoek

In dit hoofdstuk wordt verslag uitgebracht van het bureauonderzoek naar de archeologische en historische kennis over het plangebied (*assessment-rapport*). De hierbij gehanteerde methoden, technieken en criteria zijn beschreven in hoofdstuk 3.

5.1 Archeologische voorkennis

Er is nog geen archeologisch onderzoek in welke vorm dan ook uitgevoerd binnen de grenzen van het plangebied. Deze bureaustudie is met andere woorden het eerste onderzoek dat voor deze locatie wordt uitgevoerd. Buiten de grenzen van het plangebied zijn op verschillende locaties al archeologisch onderzoek uitgevoerd. Deze worden beschreven in paragraaf 5.6.

5.2 Historische bronnen²

Voor het historisch onderzoek is gebruik gemaakt van de gegevens uit de inventaris onroerend erfgoed voor de gemeente Diepenbeek. In de historische bronnen komt de gemeente pas voor in 1063 als Thienbecke, in 1092 als Tidebecke, Tiebecke of Tidebachen. Dit zou afkomstig zijn van het Germaanse Teudan Baki, wat mogelijk de 'beek van Teudo' kan betekenen. De oudste sporen gaan terug tot in de steen- en metaaltijden, onder andere in de vorm van drie cromlechs en megalietenvelden. Diepenbeek was een vrije heerlijkheid, onder het gezag van de heer van de familie van Diepenbeek. Omstreeks het begin van de 13^e eeuw was er over de heerlijkheid betwisting van soevereiniteit tussen de prinsbisschoppen van Luik en de hertogen van Brabant. Uiteindelijk kwam de heerlijkheid onder Luik, maar was er af en toe ook wat Brabantse afhankelijkheid. Na de dood van de heer van Diepenbeek in 1359 werd de vrijheid van de heerlijkheid afgenomen en kwam ze als een gewone heerlijkheid terecht onder meerdere adellijke families tot de 17^e eeuw, waarna het onder de Duitse Orde, een geestelijke ridderorde, ressorteerde. Vanaf de 19^e eeuw werd de heide bebost, werd er ijzererts gewonnen en stak men turf. Hierdoor ontstonden vijvers, waarin vis werd gekweekt.

5.3 Cartografische bronnen

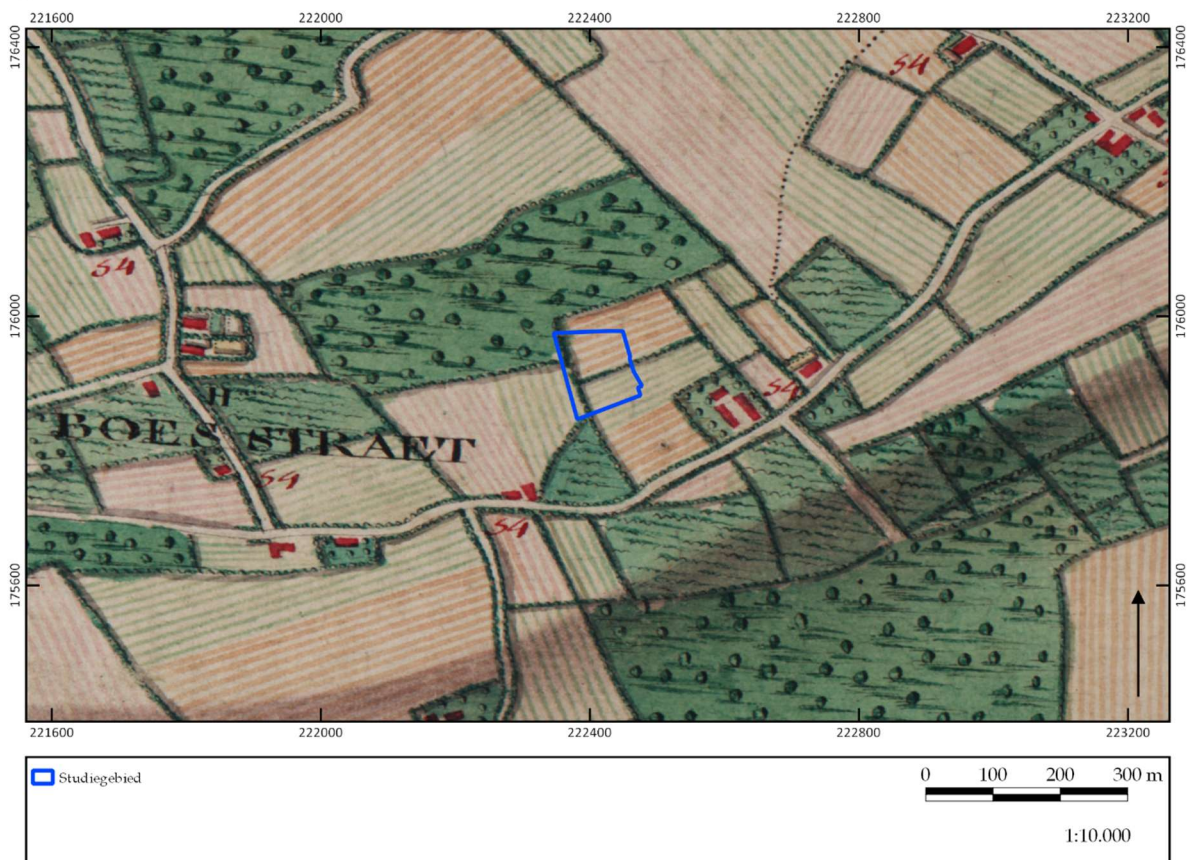
Voor dit gedeelte van het onderzoek zijn de kaarten van Frickx, van de graaf De Ferraris, de Atlas der Buurtwegen en Vandermaelenkaart gebruikt. De topografische kaart van het Ministerie van Openbare Werken en Wederopbouw is voor dit plangebied niet beschikbaar.³ Er zijn in dit kader ook recente topografische kaarten ook bekeken.

² <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/13854>

³ Alle gebruikte kaarten en luchtfoto's kunnen online geraadpleegd worden op <http://www.geopunt.be>. Dit zal niet elke keer herhaald worden bij de desbetreffende kaartbeschrijving.

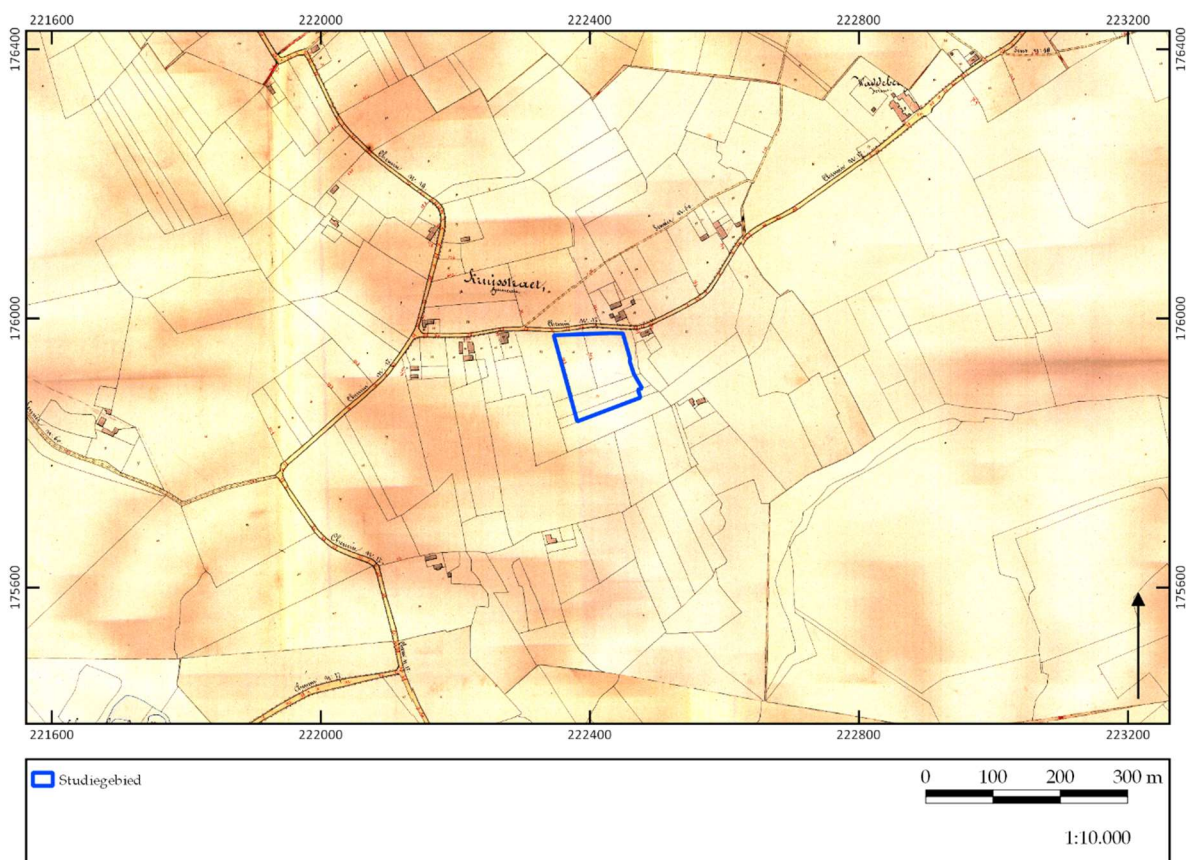
Figuur 4. Uitsnede uit de Frickxkaart (1744). ©LARES

Figuur 5. Uitsnede uit de Ferrariskaart (1771-1778). ©LARES

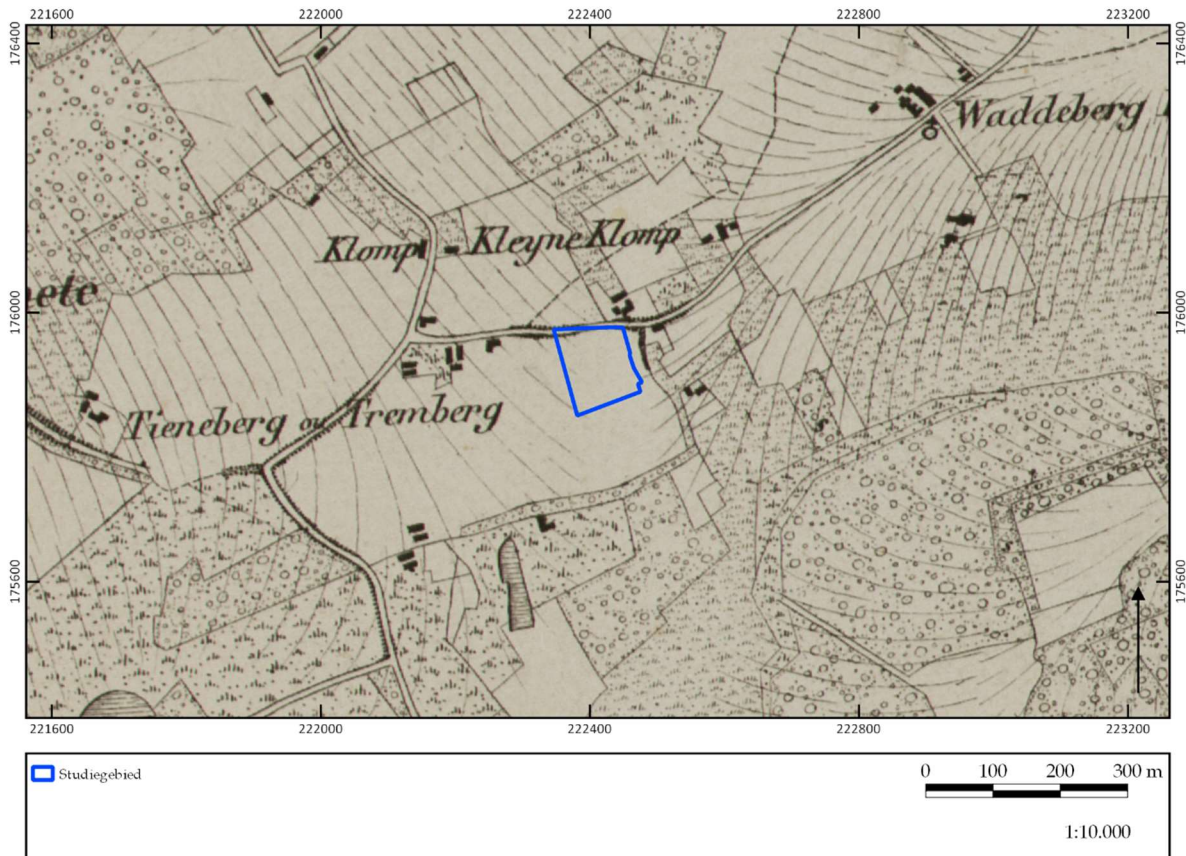
Het plangebied ligt ten oosten van het historische dorpskern van Diepenbeek. Als algemeen referentiekader lijkt de Frickxkaart (fig. 4) echter moeilijk als alleenstaand cartografisch document leesbaar. De kaart is te algemeen om er duidelijke informatie over het plangebied uit af te leiden. Daarenboven kan de kaart niet goed gegeoreferereerd worden.

De Ferrariskaart (1771-1778) is op deze locatie alvast duidelijk en gedetailleerd te plaatsen (fig. 5). Op deze kaart is het plangebied goed te zien. Het toont aan dat het plangebied buiten de bewoningskern van Diepenbeek gelegen is. Het studiegebied bevindt zich boven de huidige Tierstraat. Mogelijk is dit te wijten aan foutieve georeferering. Het plangebied is op de kaart aangeduid als onbebouwd agrarisch gebied (akker). Ten noorden van het terrein zijn een aantal bosrijke gebieden afgebeeld en ten zuidwesten en zuidoosten kunnen een aantal hoeses opgemerkt worden.

Figuur 6. Uitsnede uit de Atlas der Buurtwegen (1841). ©LARES

Ongeveer driekwart eeuw later worden de kaarten van de Atlas der Buurtwegen (1841) gemaakt (fig. 6). Daar is hetzelfde wegpatroon te zien. Daarenboven is de perceelsindeling van de omgeving goed herkenbaar, al verschilt die nog sterk van de huidige indeling. Het plangebied is aangeduid als onbebouwd. Het bodemgebruik is hier niet op af te lezen, maar mogelijk was het in die tijd nog steeds in gebruik als akker. Deze kaart lijkt, in vergelijking met de Ferrariskaart, beter gegeoreferereerd te zijn daar het terrein aan de zuidelijke zijde van de huidige Tierstraat afgebeeld is. Vlak ten oosten en noordoosten is een hoeve op te merken.

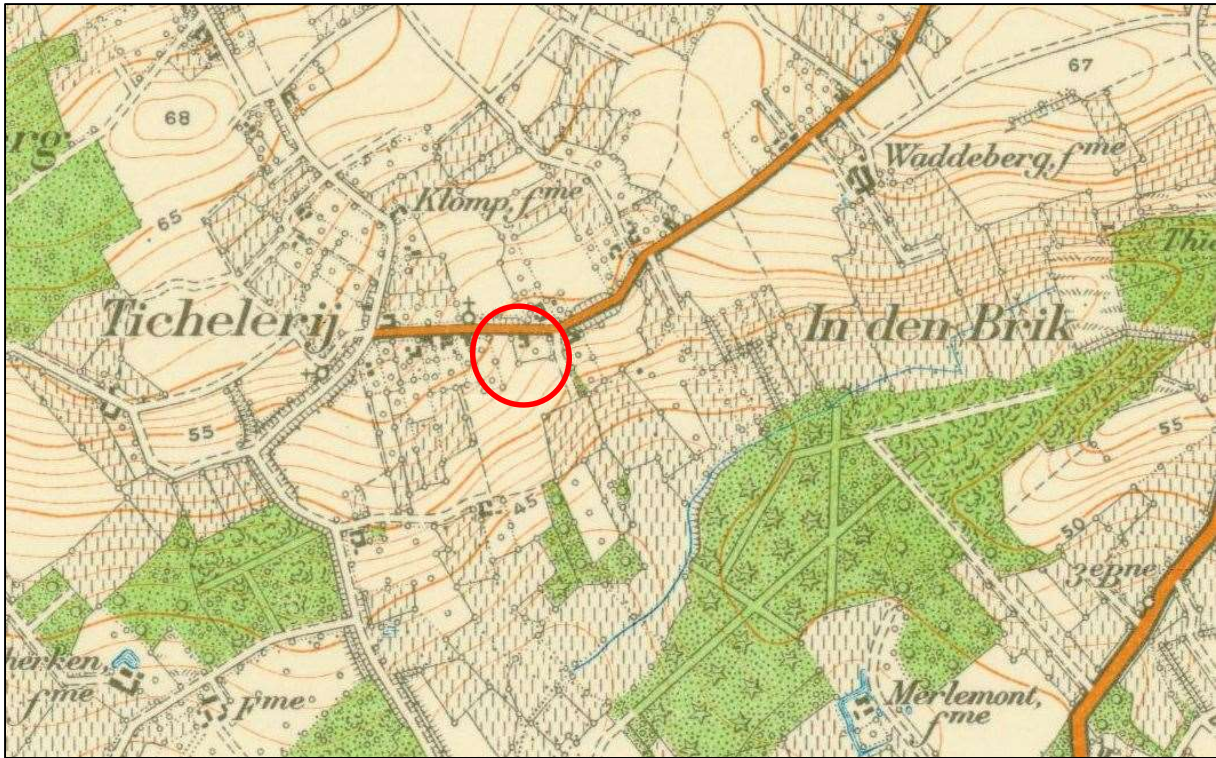
Figuur 7. Uitsnede uit de Vandermaelenkaart (1846-1854). ©LARES

De Vandermaelenkaart (1846-1854) vertoont geen wezenlijk ander beeld dan de Atlas der Buurtwegen (fig. 6). Het plangebied is hierbij nog steeds gelegen buiten de toenmalige bewoningskern van Diepenbeek. Het is onbebouwd en waarschijnlijk nog steeds in gebruik als akkerland.

De hierboven besproken historische kaarten tonen een hoge mate van continuïteit in en rond het plangebied vanaf de tweede helft van de 18^e eeuw tot het einde van de 19^e eeuw. Het stratenplan bleef daarbij onveranderd en de regio, en meer bepaald het plangebied, kan als landbouwareaal gekarakteriseerd worden. Geen enkel kaartbeeld lijkt bewoning te suggereren binnen het plangebied.

Afsluitend zijn nog enkele topografische kaarten bekeken. Door de grote continuïteit binnen het plangebied en de hoge tijdsresolutie van de verschillende beschikbare topografische kaarten is ervoor gekozen hier slechts één te bespreken.⁴ De gehele reeks aan topografische kaarten toont immers steeds opnieuw hetzelfde karakter voor het plangebied. Het is pas met de topografische kaart van Cortessem uit 1933 dat er voor het eerst bebouwing is te zien binnen het plangebied (fig. 9). De precieze bebouwing is hier echter niet duidelijk af te leiden. In vergelijking met de luchtfoto uit 1971 (zie verder) kan het hierbij gaan om de aanwezigheid van een boerderij.

⁴ Voor het meest complete overzicht aan gegeoreferende topokaarten voor het plangebied zie www.cartesius.be.

Figuur 8. Uitsnede uit de topografische kaart van Cortesseem van 1933. ©CARTESIUS

5.4 Luchtfotografie

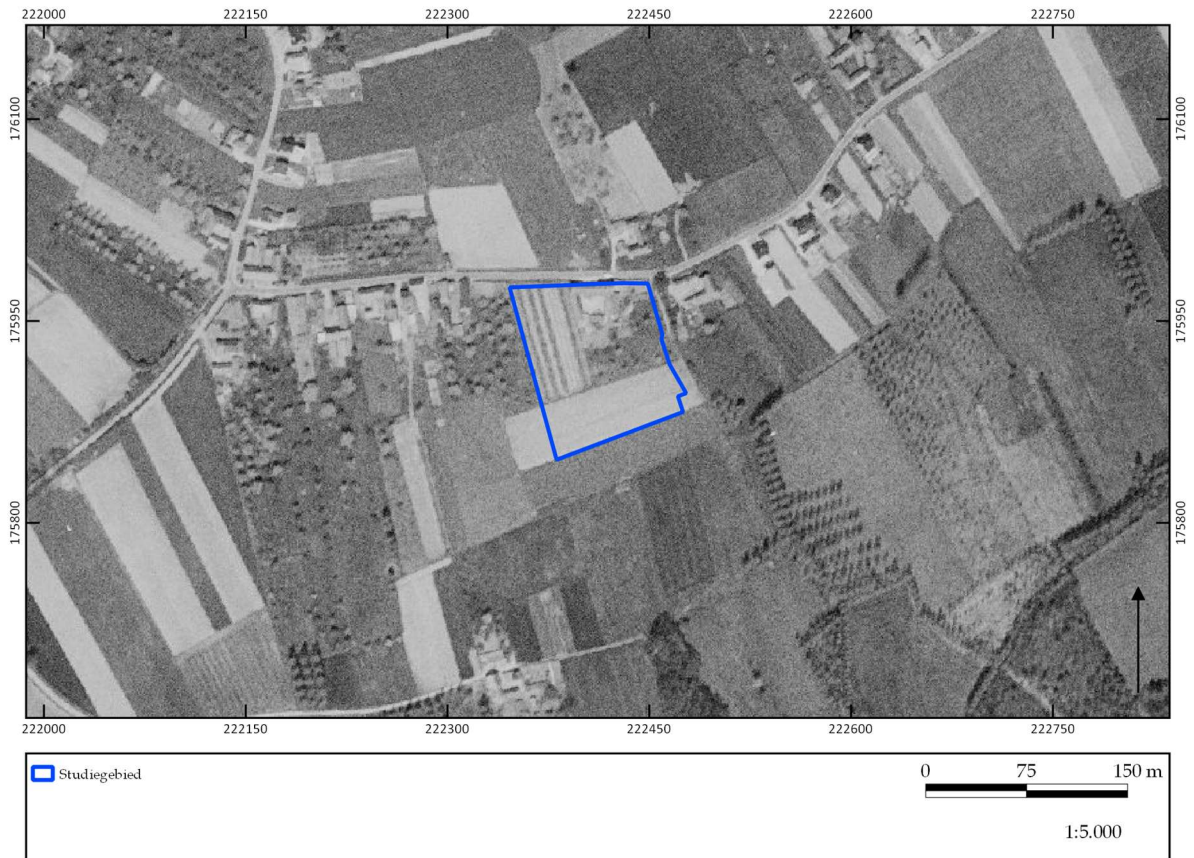
Ter aanvulling van de 18^e- tot 20^e-eeuwse historische kaarten zijn ook recentere luchtfoto's uit verschillende jaartallen bekeken. De luchtfoto uit 1971 (fig. 10) is zeer grofkorrelig maar toont wel aan dat het plangebied gedeeltelijk aan de noordelijke zijde (ter hoogte van de Tierstraat) bebouwd is. Mogelijk gaat het om een boerderij. De zone aan de straatkant was vermoedelijk verhard en bebouwd. De overige delen van het plangebied zijn in gebruik als grasland of akkerland.

De situatie op de luchtfoto uit 1979-1990 (fig. 11) sluit hier grotendeels bij aan. De verharding en bebouwing zijn nu beter te zien. Hier kan vastgesteld worden dat de centraal gelegen bebouwing zich verder in zuidelijke richting heeft verspreid. Aan de oostelijke kant van het terrein is een kleine structuur op te merken. De overige delen van het plangebied zijn nog in gebruik als akker of - grasland.

In 2000-2003 (fig. 12) is te zien dat langsheen in het noordelijke gedeelte de bebouwing zich in oostelijke en westelijke zijde heeft uitgebreid. De andere onbebouwde delen van het terrein zijn beplant of liggen braak.

Recentere luchtfoto's (fig. 13-14) zoals die van 2008-2011 tonen aan dat er in het noordoostelijke deel een verharde weg is aangelegd. Meer ten zuiden van de weg kunnen ook twee afgebakende terreinen voor paarden opgemerkt worden. In het noordwestelijk deel van het plangebied is ook een klein waterbekken geplaatst.

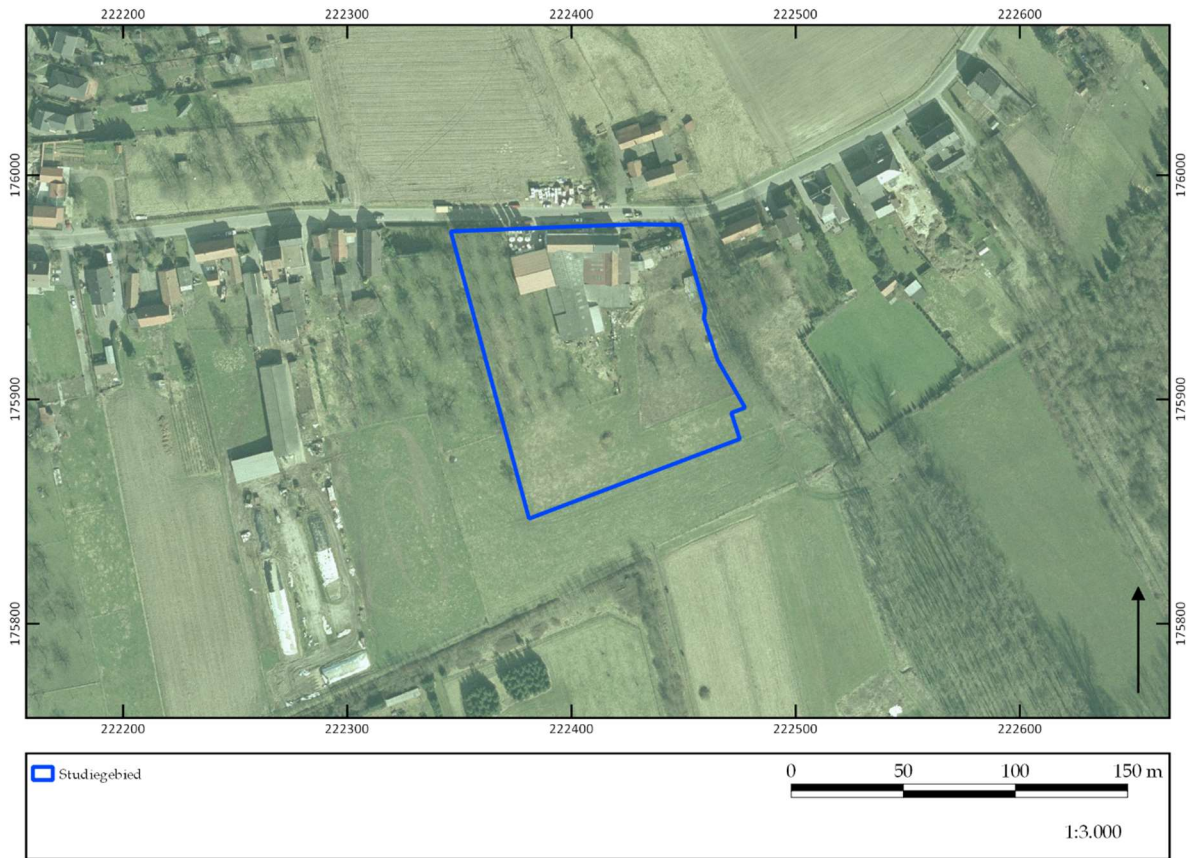
Een gelijkaardig beeld als voorgaande is te zien op de meest recente luchtfoto uit 2019. Enkel is de zuidoostelijk gelegen paardenloopweide in zuidelijke richting verder uitgebreid.

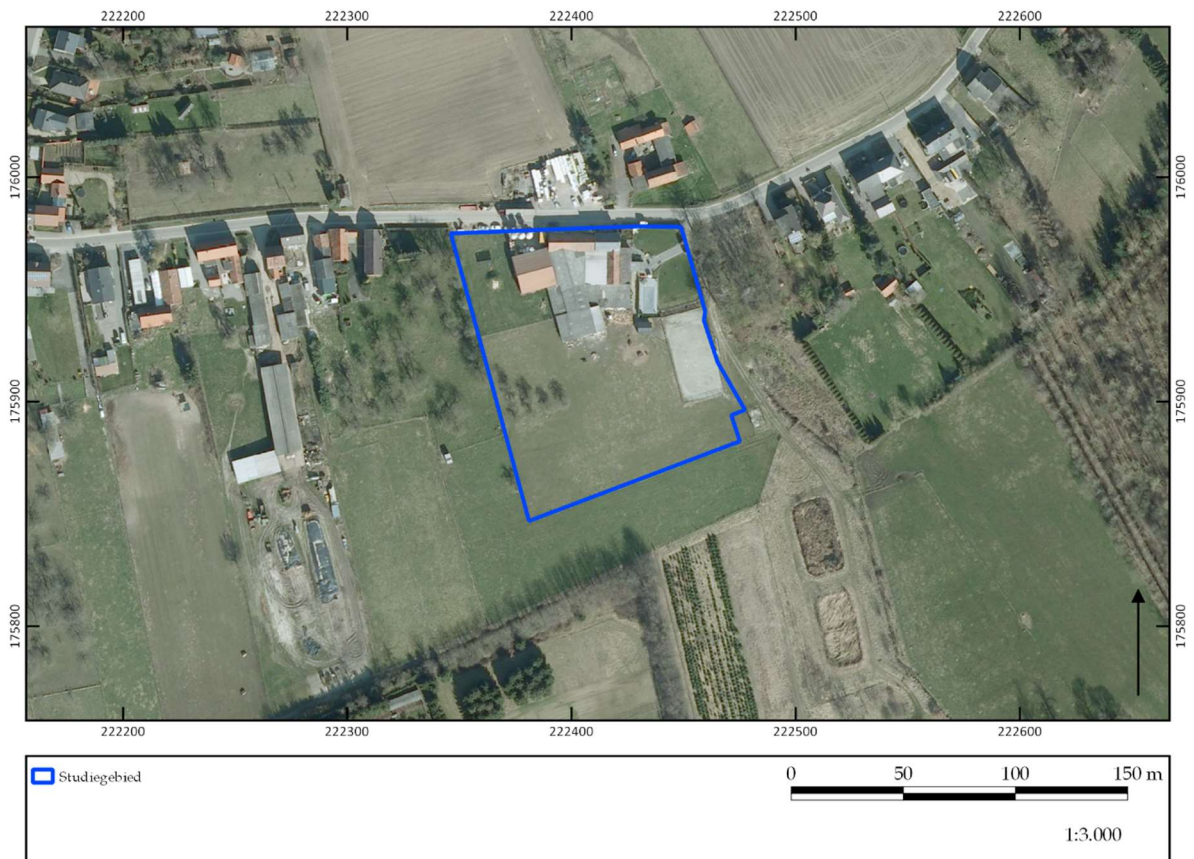
Figuur 9. Uitsnede van de luchtfoto uit 1971. ©LARES

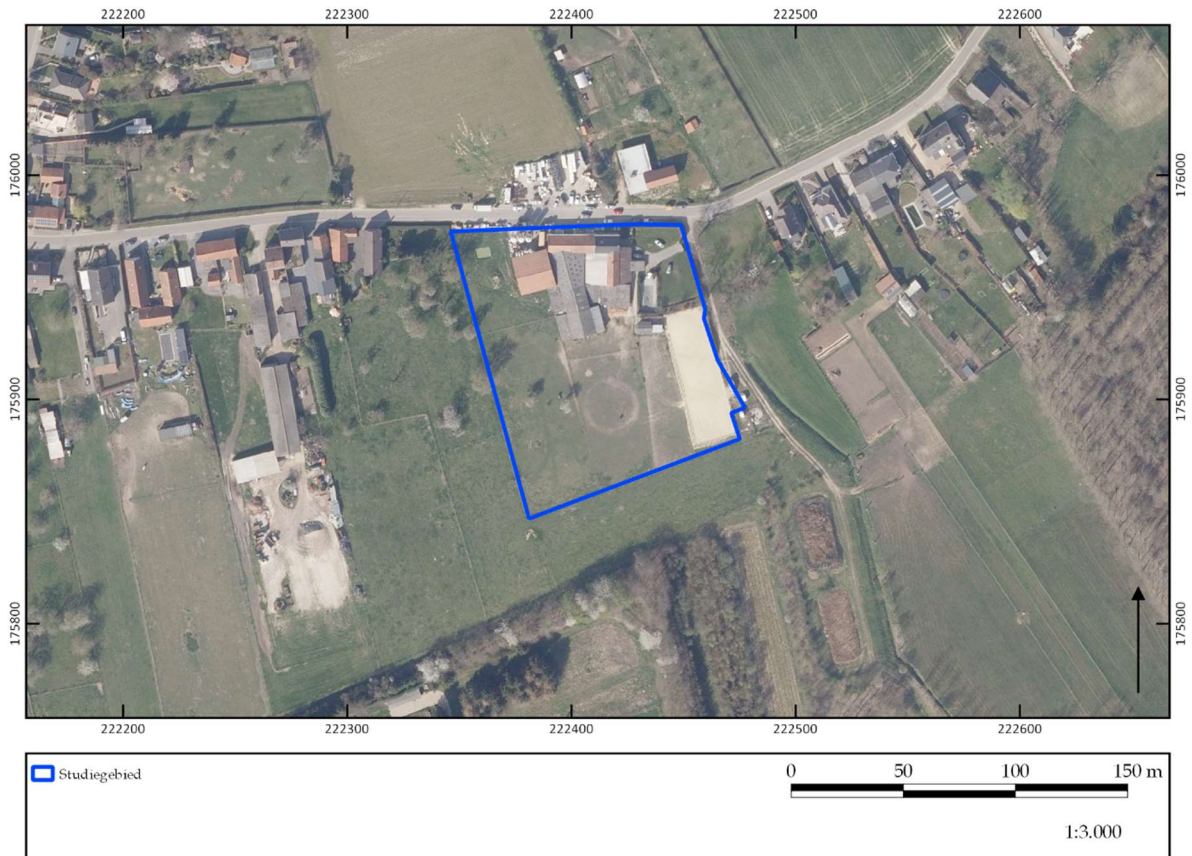
Figuur 10. Uitsnede van de luchtfoto uit 1979-1990. ©LARES

Figuur 11. Uitsnede van de luchtfoto uit 2000-2003. ©LARES

Figuur 12. Uitsnede van de luchtfoto's uit 2008-2011. ©LARES

Figuur 13. Uitsnede van de meest recente luchtfoto's. ©LARES

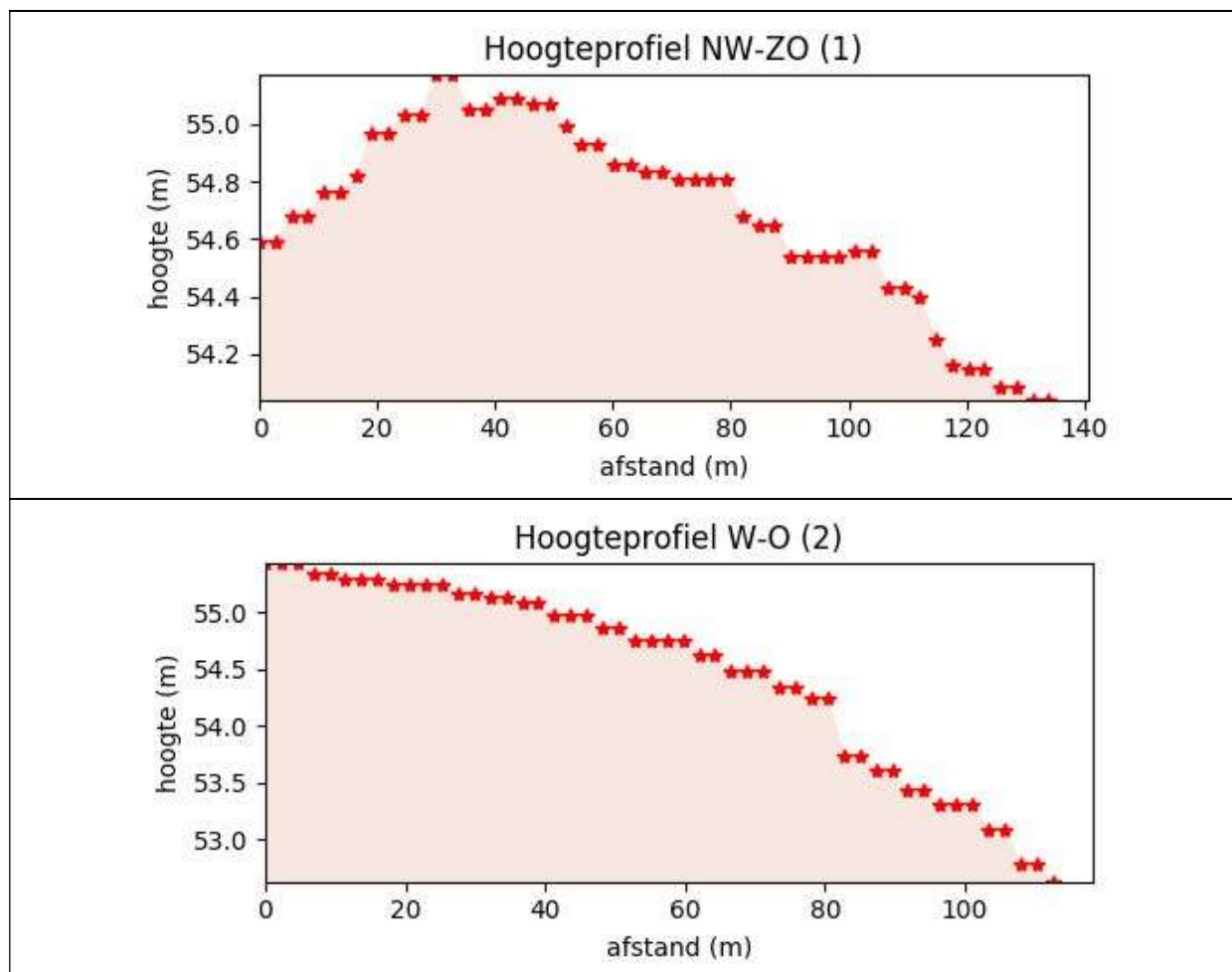
5.5 Geo(morfo)logie en bodem

Om de geomorfologie en de bodemopbouw van het plangebied te bestuderen, zijn de bodemkaart van Vlaanderen, de potentiële bodemerosiekaart, de bodembedekkingskaart en de tertiair en quartair geologische kaarten gebruikt.⁵ Om te kijken hoe de landschappelijke hoogteligging van het plangebied is ten opzichte van een grotere omgeving en de relatie van het plangebied tot beek- en riviervalleien zich verhoudt is het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II bestudeerd.

Geomorfologisch gezien bevindt het plangebied zich in het vochtige Haspengouw. Dit gebied kenmerkt zich door een heuvelachtig landschap met zeer vruchtbare en waterdoorlatende gronden.

Het plangebied loopt sterk af in oostelijke richting, van een hoogte van ca. 55,4 m +TAW naar een hoogte van 52,8 m +TAW. Dit is in de richting van de Koeibloekloop die vervolgens uitmondt in de Brikbeek (fig. 14).

⁵ Alle bodemkaarten kunnen gevonden worden op www.dov.vlaanderen.be.

Figuur 14. Terreindoorsnede: boven NW-ZO; onder W-O.

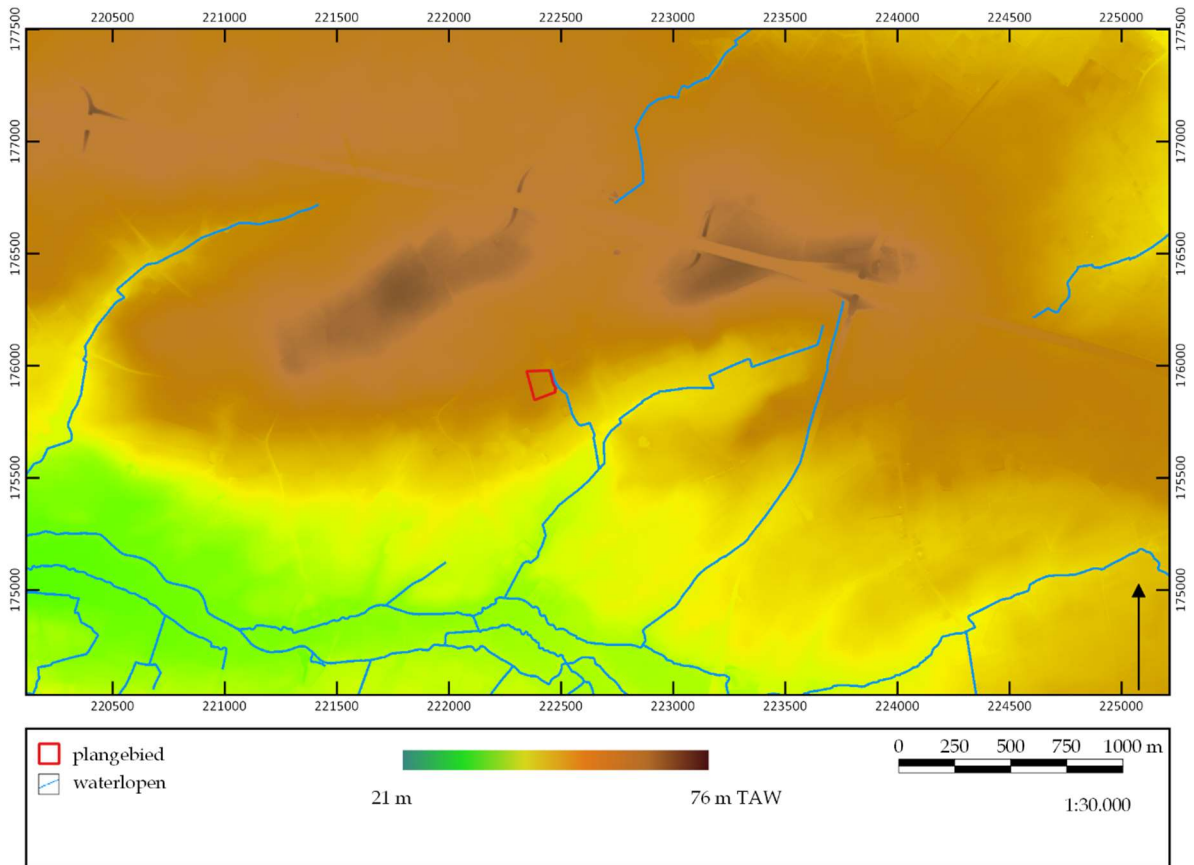
5.5.1 Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II

Het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II (fig. 15) wijst hetzelfde uit. Net zoals ook uit de historische kaarten bleek, blijkt hieruit dat het plangebied gelegen is op de rand van een heuvelrug ten westen van de Koeibloekloop die ten zuidoosten van het plangebied uitmondt in de Brikbeek. Ten westen en noordwesten van het plangebied loopt het gebied op. Binnen het plangebied loopt het terrein daardoor van het westen naar het oosten af van 55,4 m +TAW naar 52,8 m +TAW. Dit is in de richting van de Koeibloekloop. Ook is een lichte daling in zuidoostelijke richting op te merken gaande van 54,8 m +TAW tot 54 m +TAW.

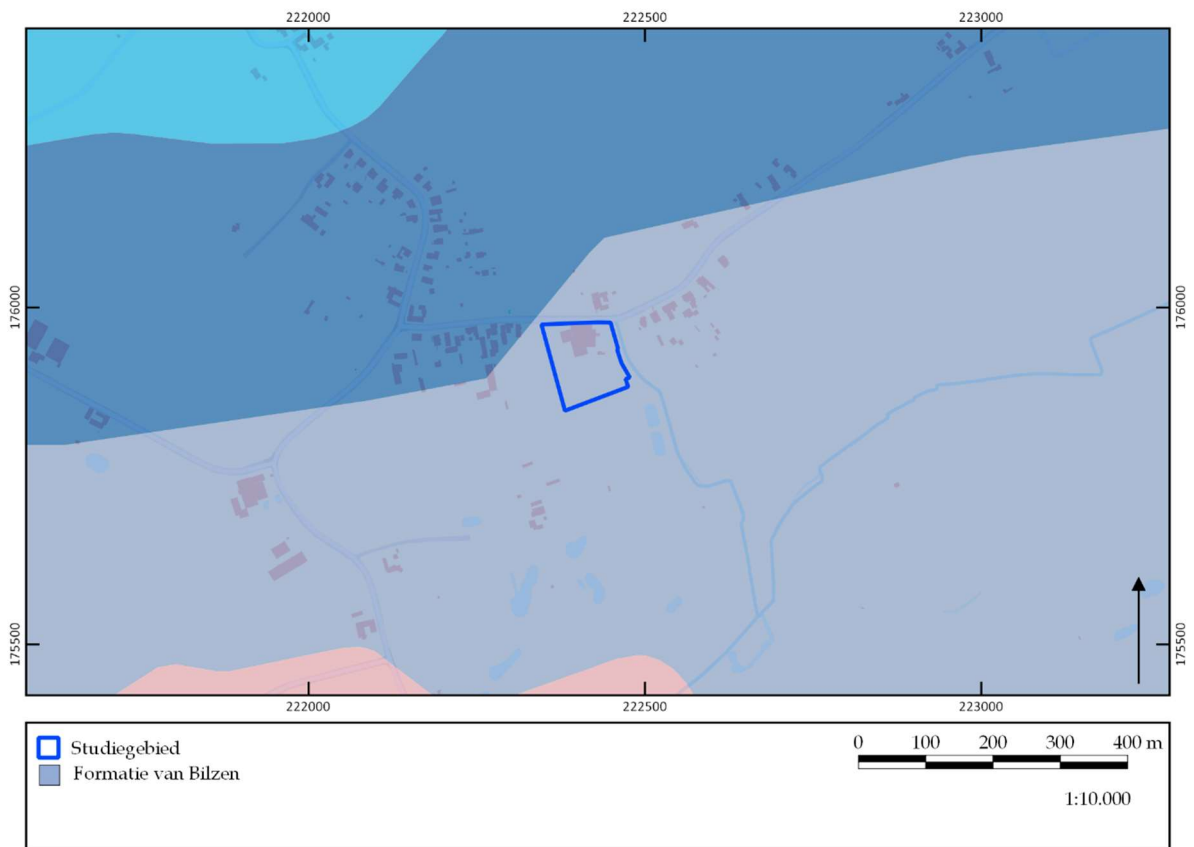
5.5.2 Tertiair geologische kaart

Op de tertiair geologische kaart (fig. 16) ligt het plangebied op een ondergrond die benoemd wordt als de Formatie van Bilzen. Deze sedimenten bestaan uit twee zandige eenheden gescheiden door een kleiige eenheid. Op basis van de geologische boringen in de omgeving van het plangebied zitten de tertiaire sedimenten op een diepte van ca. 52,2 m + TAW.⁶

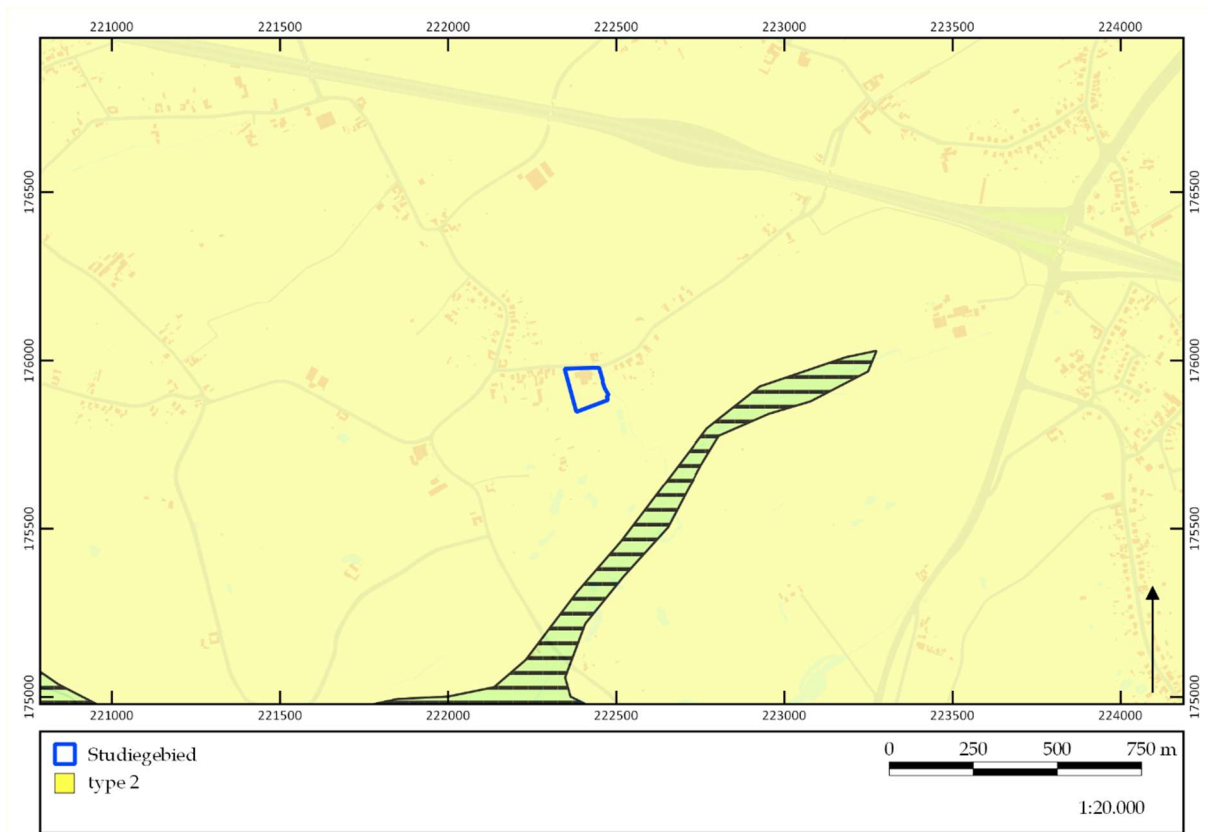
⁶ www.dov.vlaanderen.be.

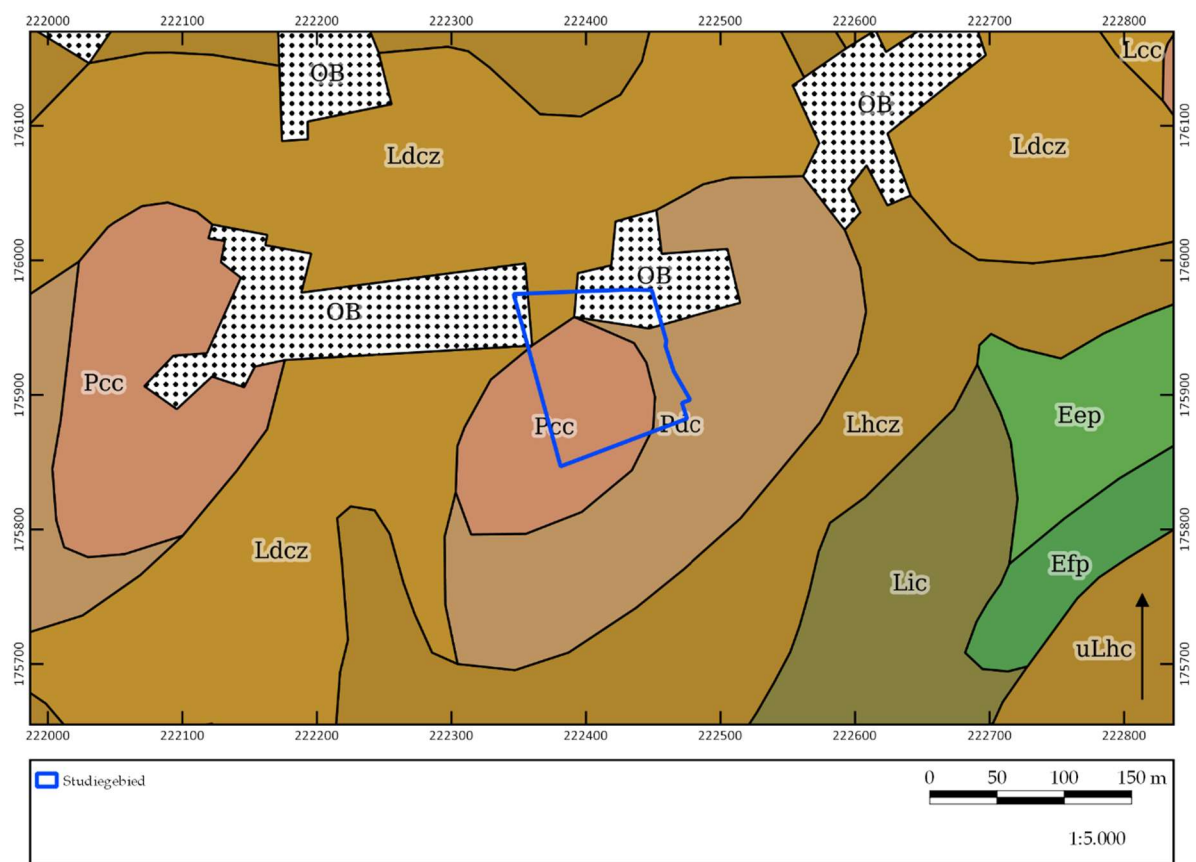
Figuur 15. Hoogteligging op het digitaal hoogtemodel Vlaanderen II. ©LARES

Figuur 16. Uitsnede van de tertiair geologische kaart. ©LARES

Figuur 17. Uitsnede van de quartair geologische kaart. ©LARES

Figuur 18. Uitsnede van de bodemkaart. ©LARES

5.5.3 *Quartair geologische kaart*

Op de quartair geologische kaart (fig. 17) wordt aangegeven dat in het plangebied geen holocene en/of tardiglaciale afzettingen bovenop de pleistocene sequentie voorkomen (type 1).⁷ De basis van de quartairgeologische sequentie wordt gevormd door hellingsafzettingen.

5.5.4 *Bodemtype*

Op de bodemkaart van Vlaanderen (fig. 18) blijkt dat in het plangebied gekenmerkt wordt door vier verschillende bodemtypen namelijk OB, Pdc, Pcc en Ldcz.

Een eerst type situeert zich in het noordelijke, noordoostelijke en noordwestelijke deel van het terrein en wordt aangeduid als bebouwde zone (OB).

Een tweede type, Ldcz, komt voor aan de noordwestelijke zijde van het plangebied en kan omschreven worden als een matig natte zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont. De Ldc-series zijn matig natte, matig gleyige zandleemgronden met donker grijsbruine bouwvoor. Onder de Ap komt een bleekbruin uitgeloopte horizont voor die aan de contactzone met de textuur B zwakke roestverschijnselen vertoont. De textuur B is gaaf maar met roest gevlekt bij Ada; bij Ldc is de textuur B verbrokkeld, sterk gevlekt en door oxydo-reductieverschijnselen met bruinrode en grijze vlekken doorweven. Soms wordt het materiaal zwaarder of zandiger in de diepte. Heel dikwijls komt op wisselende diepte het Tertiair substraat voor. Boven het klei- of klei-zandsubstraat komt veelal een roestige band voor ten gevolge van het stagnerend water. Roestverschijnselen beginnen globaal in het bovenste deel van de textuur B. Deze bodems zijn te nat in de winter, blijven lang fris in de lente en zijn algemeen goed vochthoudend in de zomer.

Een derde type is het meest voorkomende bodemtype van het terrein en wordt aangeduid als Pcc. Het is een matig droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont. De bouwvoor is grijsbruin, 25-30 cm dik en goed humeus. Bij de gedegradeerde eenheden met verbrokkelde textuur B, werd bij de in cultuurname een deel van de uitlogingshorizont met de bouwvoor vermengd tot een homogeen goed humeuze Ap, waaronder een bruingle overgangshorizont, 20-30 cm dik, voorkomt. De verbrokkelde textuur B situeert zich tussen 50 en 80 cm. Veel Pcc-gronden zijn beïnvloed door de tertiaire onderliggende formaties welke op wisselende diepte een gevarieerd substraat vormen. Zoals alle matig droge licht zandleemgronden zijn deze bodems gemakkelijk te bewerken en weinig beperkt. De waterhuishouding is gunstig maar de bodems met klei of klei-zand substraat kunnen een lichte wateroverlast vertonen in de winter.

Een laatste bodemtype, Pdc, situeert zich langsheen de oostelijke en zuidoostelijke zijde van het plangebied en is een matig natte licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B-horizont. Bij deze matig natte (soms matig droge) bodems op licht zandleem is de humeuze bovengrond homogeen en goed ontwikkeld grijsbruin en gemiddeld 30 cm dik. De verbrokkelde textuur B is zwak ontwikkeld en begint op 40-60 cm. Bij het complex PDC en PdC is de Pdc-serie geassocieerd met zwak ontwikkelde podzolen. Roestverschijnselen beginnen tussen 40-60 cm. Bij de complexe

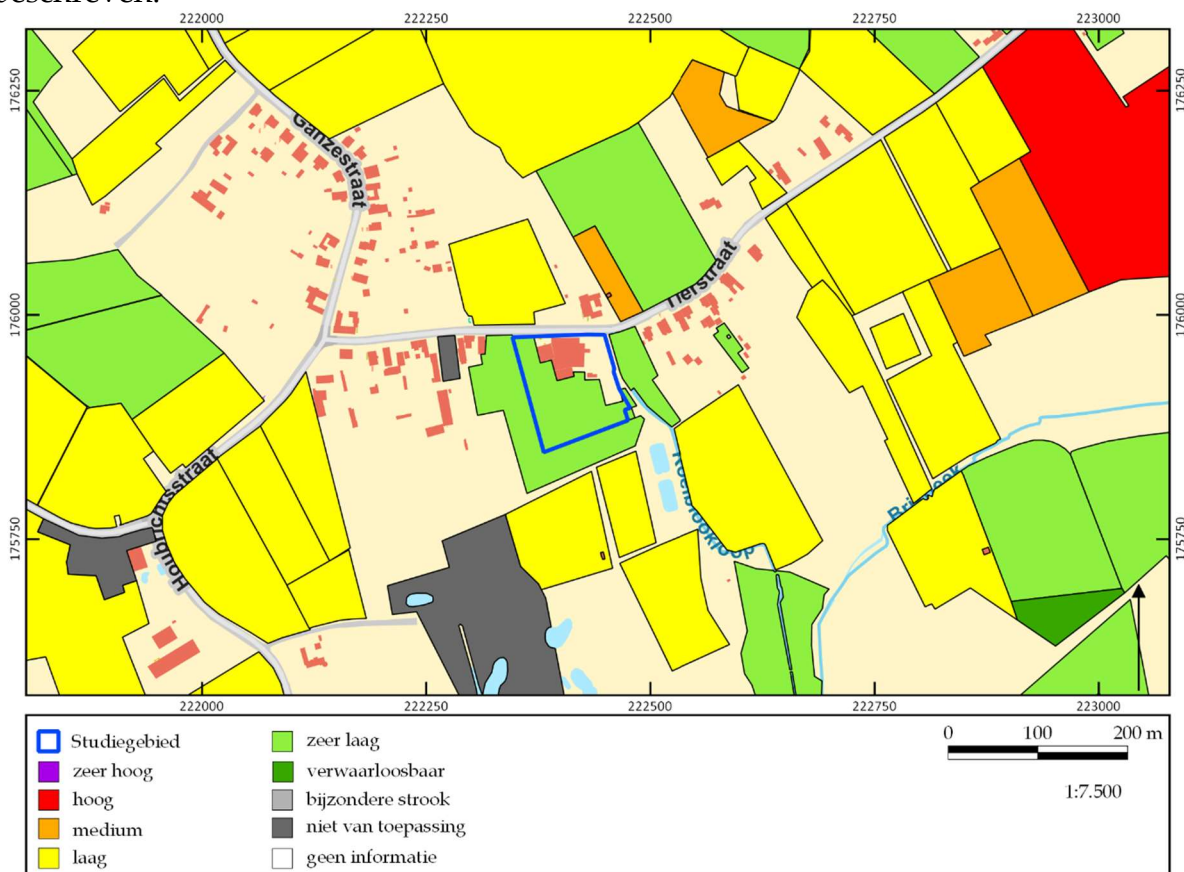
⁷ www.dov.vlaanderen.be en www.geopunt.be.

draineringsklasse zijn naast matig natte bodems ook matig droge bodems aanwezig, waar roestverschijnselen beginnen tussen 60 en 90 cm. Deze bodems zijn te nat in de winter, soms iets te droog in de zomer. De Pdc-gronden, als voornaamste component van de reeks, zijn geschikt voor alle akkerbouw en goed voor weiden. Ze zijn ietwat te koud in het voorjaar voor tuinbouw en daarom alleen te gebruiken voor late groenten (boontjes). De bodems komen vooral voor in depressiegebieden van het licht zandleemgebied.⁸

5.5.5 Potentiële bodemerosie en bodembedekking

De potentiële bodemerosiekaart per perceel (fig. 19) geeft aan dat er binnen het plangebied een zeer lage kans is op bodemerosie. Mogelijk kunnen dan ook weinig hellingssedimenten voorkomen. Meer ten noordoosten zijn er terreinen aangeduid die een hogere erosiepotentie bevatten.

Uit de bodembedekkingskaart (1 m resolutie) (fig. 20) blijkt een situatie die grotendeels overeenkomt met de huidige werkelijkheid, zoals hierboven reeds uitgebreid beschreven.

Figuur 19. Uitsnede van de potentiële bodemerosiekaart. ©LARES

⁸ Van Ranst & Sys 2000.

Figuur 20. Uitsnede van de bodembedekkingskaart. ©LARES

5.6 Archeologische bronnen

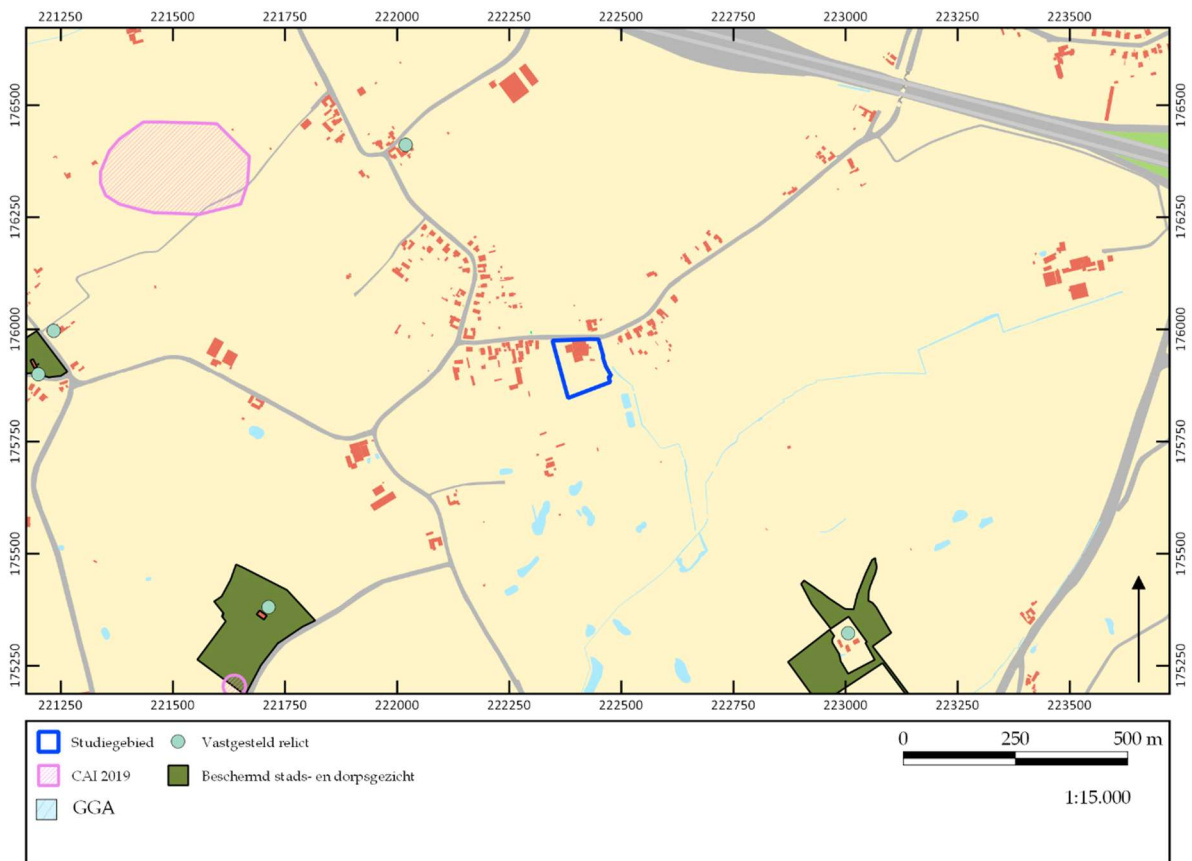
De CAI is weliswaar niet compleet, maar binnen het plangebied werden alvast geen archeologische waarden aangetroffen (fig. 21).⁹ In de bredere omgeving beschikken we over enige informatie.¹⁰ Niet alle waarden zullen hieronder worden opgesomd, alleen diegene op relatief korte afstand van het plangebied (1km).

Centraal Archeologische Inventaris:

ROMEINSE TIJD:

- **CAI ID 208889:** Netelbroekstraat, Diepenbeek: Munt uit de midden-Romeinse tijd.
- **CAI ID 700799:** Steenberg, Diepenbeek: Vondstconcentratie bouwpuin van een mogelijke villa?

⁹ Voor alle waarden die in deze tekst zijn opgenomen, geldt dat de CAI is geraadpleegd op 28 november 2019 (<https://cai.onroerenderfgoed.be>). Per genoemde waarde zal dit niet meer herhaald worden. Hetzelfde geldt voor de inventaris van het onroerend erfgoed.

Figuur 21. Overzicht van de waarden uit de CAI. ©AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED/EH

Overige inventarissen:

Voor de vermelding van overige inventarissen hebben we ons beperkt tot wat er op korte afstand van het plangebied aanwezig is.

- **ID 19960:** Zwartveldstraat, Diepenbeek: Semi-gesloten hoeve, met gerestaureerd en volkomen aangepast woonhuis, zodat alleen het volume zijn oorspronkelijk karakter behoudt.¹¹
- **ID 3951:** Netelbroekstraat, Diepenbeek: Semi gesloten hoevecomplex Groot Terherken is met zijn onmiddellijke omgeving beschermd als dorpsgezicht. De dwarsschuur is gelijktijdig beschermd als monument.¹²
- **ID 3944:** Merlemontstraat, Diepenbeek: Vakwerkhoeve Merlemont met losse bestanddelen is met inbegrip van het omgevend erf beschermd als monument.¹³

Verder zijn er geen waarden gevonden voor de onmiddellijke omgeving van het plangebied in:

- Vastgestelde inventaris/wetenschappelijke inventaris (landschapsatlas, historische tuinen en parken, houtige beplantingen, archeologische zones, bouwkundig gehelen, orgels, wereldoorlog relict(en))

¹¹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/19960>

¹² <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/3951>

¹³ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/3944>

- Unesco Werelderfgoed
- Beheersplannen

Voor de vermelding van andere archeologienota's hebben we ons beperkt tot wat er op korte afstand van het plangebied aanwezig is.

- **ID 11119:** Het plangebied van de archeologienota situeerde zich aan de Tierstraat en strekt zich verder uit tot aan de Blokenstraat. Aan de hand van de bureaustudie en de toekomstige werken heeft men vastgesteld dat er vervolgonderzoek noodzakelijk is.¹⁴

¹⁴ <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/11119>

6 Synthese

In dit hoofdstuk wordt vooreerst een synthese gepresenteerd van de resultaten van het *assessment*. Hierbij wordt telkens aangegeven op welke van de onderzoeksvragen, die voorafgaand aan het bureauonderzoek zijn geformuleerd, een antwoord gegeven kan worden. Ook wordt hier aangegeven wat de impact is van de geplande werken en in hoeverre zij kunnen leiden tot verstoring van het potentieel aanwezige archeologische bodemarchief. Vervolgens wordt een korte synthese gegeven voor een niet-gespecialiseerd publiek.

De volgende onderzoeksvragen zijn voorafgaand aan de bureaustudie geformuleerd:

1. Welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische en cultuurhistorische potentieel van het terrein?
2. Welke archeologische sites zijn bekend in of nabij het projectgebied?
3. Wat is de landschapshistoriek/evolutie in gebruik van het terrein?
4. Wat is de impact van de geplande werken?
5. Levert het huidige bronnenmateriaal voldoende informatie op of is er aanvullend vooronderzoek (al dan niet met ingreep in de bodem) nodig? In het laatste geval: welke methode levert het meeste informatie op?

6.1 Synthese voor gespecialiseerd publiek

6.1.1 Samenvatting van de onderzoeksresultaten en beantwoording van de onderzoeksvragen

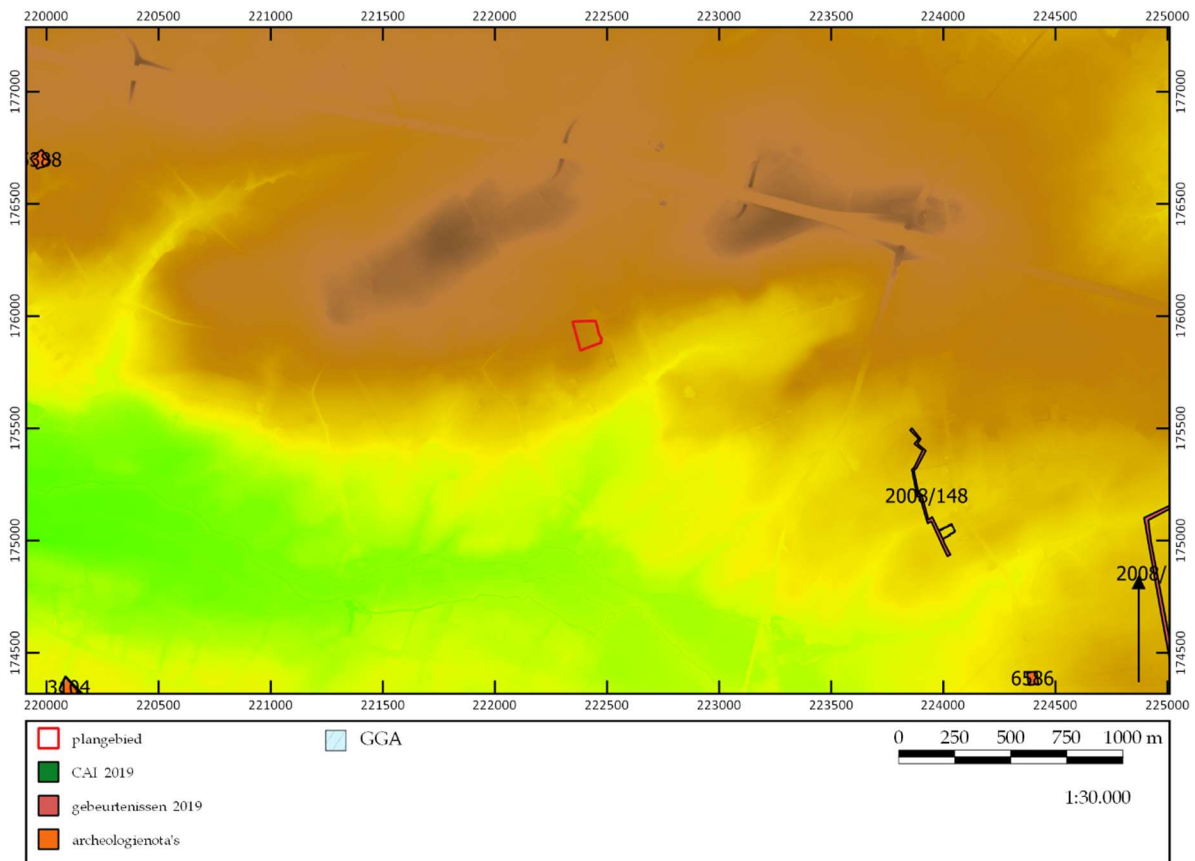
Om in te kunnen schatten wat het archeologisch en cultuurhistorisch potentieel van het plangebied is, zijn de historische kaarten, de bodem- en geo(morfo)logische kaarten en luchtfoto's bekeken en zijn verschillende inventarissen (waaronder de CAI) en historische/archeologische bronnen geraadpleegd (**onderzoeksvragen 1-2**).

Op basis van het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied gelegen is op een ondergrond bestaande uit tertiaire zandige sedimenten. Tijdens de laatste ijstijd zijn hierop zandige leemsedimenten afgezet waarin een droge tot natte zandleembodem met verbrokkelde textuur B-horizont is ontwikkeld. Het terrein ligt op de rand van een heuvelrug vlak ten westen van de Koeibloekloop en loopt bijgevolg naar het oosten af van ca. 55,4 m +TAW tot 52,8 m +TAW.

Historisch gezien is de ontwikkeling van Diepenbeek te plaatsen in de middeleeuwen maar een tweetal Romeinse vondsten wijst eveneens op bewoning in die tijd in de omgeving van het plangebied. In de nabije omgeving van het plangebied zijn er geen vondsten uit andere tijdsperiodes aangetroffen. In een wat ruimere omgeving is wel een aantal vondsten uit de metaaltijden en de middeleeuwen gedocumenteerd.

Vanuit de historische kaarten is gebleken dat het gebied in de laatste eeuwen als landbouwgrond is gebruikt, en dat het pas vanaf halverwege de 20^e eeuw in gebruik is genomen voor bebouwing. Deze komt hoofdzakelijk in het noordelijke, centrale en oostelijke deel van het plangebied voor; de rest van het terrein is nog steeds in gebruik

als gras of- akkerland.

Figuur 22. Analysekaart op basis van de DTM en de CAI-waarden.

©LARES

6.1.2 Impact van vroegere en geplande werken

Het plangebied was historisch gezien in gebruik als akker. Hierdoor zal de toplaag (ploeglaag) van de bodem reeds verstoord zijn, hoewel dit niet heel diepgaand geweest zal zijn. Later, in de loop van de 20^e eeuw, is het noordelijke deel van het plangebied langsheen de straatkant bebouwd. Deze bebouwing heeft zich stelselmatig verder uitgebreid naar het centrale, noordelijke, oostelijke en zuidoostelijke deel van het plangebied. Ter hoogte van de huidige woning/winkel en verharding heeft er dus enige verstoring op het bodemarchief plaatsgevonden. De fundering van het bestaande gebouw heeft een diepte van 1 m -mv. De huidige terreinverhardingen daarentegen reiken tot maximaal -50 cm -mv diepte.

De opdrachtgever plant een nieuwe landbouwloods met maalderij, opslagplaats, kantoorruimte en winkel te bouwen. Daarvoor zal het bestaande gebouw (1.664 m²) en verharding (1.230 m²) ter hoogte van de huidige bebouwing verwijderd worden. De fundering van het bestaande gebouw is 1 m diep. De huidige terreinverhardingen daarentegen verstoren tot een diepte van ca. 50 cm.

Na de afbraak van de huidige bebouwing en verhardingen, worden een nieuwe winkel, kantoorruimte en conciërgewoning met parkeer- en groenzone aangelegd. De nieuwe winkel zal een oppervlakte hebben van 483,13 m² waarvan het geheel

gefundeerd wordt op een vloerplaat tot een diepte van 30 cm -mv. De winkel wordt niet onderkelderd. Ter hoogte van de winkel wordt een parkeerzone voor auto's en fietsen voorzien. De parking, met plaats voor 34 auto's, zal opgebouwd zijn uit waterdoorlatende klinkerverharding (1.230 m²) waarbij de bodem tot 50 cm -mv zal afgegraven worden. Langsheen de straatzijde, voor de parking, wordt een groenzone aangelegd met inheemse beplanting en laagstammige bomen.

De kantoorruimte en het appartement (conciërgewoonst) situeren zich ten oosten van de nieuwe winkelruimte; ze zullen een oppervlakte bevatten van 219,77 m² en worden ook tot een diepte van ca. 30 cm -mv gefundeerd op een vloerplaat. Deze constructie wordt eveneens niet onderkelderd.

Meer ten zuiden van de nieuwe winkel en kantoorruimte/appartement wordt een nieuwbouwloods met stal -en opslagruimtes geplaatst die een totale oppervlakte heeft van 2.852,40 m². Het geheel wordt gefundeerd op betonnen poeren van 1 m x 1 m. Ook zal er tot 20 cm -mv afgegraven worden voor de plaatsing van een gewapende vloerplaat, PE folie en een aanvullende zandlaag. Rondom de nieuwe loods wordt eveneens nieuwe betonnen verhardingen aangelegd (2.127 m²) afhellend in de groenzone. Tussen de loods en de winkel in wordt een parkeerzone voor vrachtwagens voorzien. Voor de aanleg van de besproken verharding zal de bodem tot 50 cm -mv afgegraven worden.

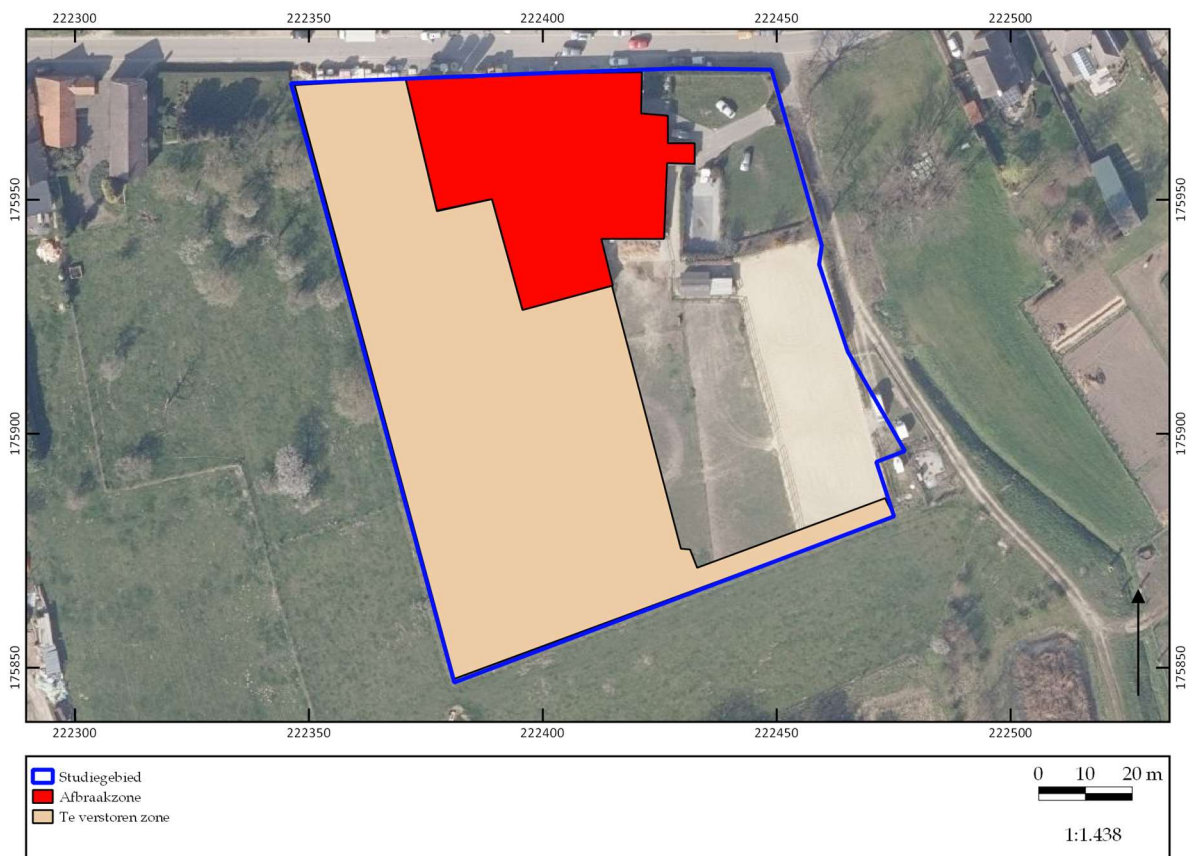
Aan de achterzijde van de nieuwe loods wordt een bijkomstige infiltratiegracht geplaatst met een oppervlakte van 164 m² en een volume van 92.400 m³.

Aan de hand van de bovenstaande ingrepen kan gesteld worden dat ter hoogte van de huidige bebouwing en verharding geen verdere verstoring op het bodemarchief zal plaatsvinden. De geplande werken reiken niet dieper dan 30 cm tot 50 cm onder het maaiveld, wat betekent dat ze uitgevoerd worden in reeds verstoorde grond. Immers, de bodem is hier al verstoord tot minstens 50 cm onder maaiveld en plaatselijk tot 1 m onder maaiveld.

Anderzijds zal er bij de plaatsing van de nieuwe loods (2.852,40 m²) tot een diepte van ca. 20 cm -mv gegraven worden. Bij de aanleg van de betonverharding (2.127 m²) rondom de loods zal er tot 50 cm -mv afgegraven worden. Ook een deel van de toekomstige parking (ca. 455 m²), waar het terrein momenteel onbebouwd is, wordt tot 50 cm onder het maaiveld verstoord. Ter hoogte van de nieuwe infiltratiezone wordt eveneens 164 m² verstoord. Ter hoogte van deze zones kunnen we stellen dat het bodemarchief onderhevig zal zijn aan de toekomstige werken waardoor mogelijke archeologische vondsten en sporen vernietigd kunnen worden.

Figuur 23. Aanduiding van afbraakzone en zones waar het bodemarchief dreigt verstoord te worden. ©LARES

Figuur 24. Algemene aanduiding van de afbraakzone en te verstoren zones ©LARES

6.1.3 Potentiebepaling, kennisvermeerderingspotentieel en aanbeveling

Potentiebepaling

Op basis van de landschappelijke situatie van het plangebied kan wel gesteld worden dat er een gradiëntsituatie aanwezig is: in het westen komen hoge delen in het landschap voor terwijl in het oosten, op minder dan 60 tot 200 m (afhankelijk vanaf waar in het plangebied gekeken wordt), de Koeiblookloop loopt die verder ten zuiden aansluit bij de Brikbeek. Een dergelijke situatie is aantrekkelijk voor de jagers-verzamelaars uit het paleo- en mesolithicum. Ondanks dat er geen dergelijke vondsten aanwezig zijn in de omgeving kan toch een middelhoge kans voorop gesteld worden voor het aantreffen van resten uit deze periode. Vondsten kunnen hierbij bestaan uit stenen artefacten, eventueel ook bot en houtskool kan aangetroffen worden. Ze kunnen al vanaf het maaiveld voorkomen, net als in de ploeglaag. Echter onder de ploeglaag tot de top van het tertiair kunnen ze in context voorkomen. Dit is enkel van toepassing op de aangeduide zone (beige) op figuur 24.

Vanaf het neolithicum wordt de landbouw geïntroduceerd. De aanwezigheid van vruchtbare gronden zijn hiervoor erg aantrekkelijk. In de omgeving van het plangebied zijn resten uit de Romeinse tijd bekend en kunnen dergelijke archeologische resten dan ook binnen het plangebied verwacht worden. De afwezigheid van CAI-meldingen van andere tijdsperioden duidt niet op een uitsluiting van dergelijke archeologische vondsten. De kans op het aantreffen van vondsten kan dus vanaf het neolithicum als middelhoog benoemd worden. Deze middelhoge potentie loopt evenwel door tot en met de late middeleeuwen. Vondsten kunnen bestaan uit stenen, metalen of ceramische resten. Verder kunnen ook sporen als paalsporen, haardsporen of kuilen voorkomen. Resten kunnen in de ploeglaag en aan het oppervlak voorkomen daar waar het huidige terrein ongeroerd is gebleven. Onder het maaiveld zullen de resten en sporen zich echter in context bevinden. Dit is enkel van toepassing op de aangeduide zone (beige) op figuur 24.

Vanaf de nieuwe tijd is op basis van historische kaarten te zien dat het plangebied onbebouwd was tot 1933. Vanaf dan is er een lage kans op het aantreffen van archeologische resten. De kans is klein dat er structuren, sporen of andere resten onder het maaiveld zullen aangetroffen worden. Resten van slagvelden of oorlogen zijn in de omgeving niet bekend. In 1933 is een boerderij of loods waar te nemen in het noordelijke deel van het plangebied. Maar door de impact van de huidige bebouwing en verhardingen van 50 cm tot 100 cm -mv, is deze structuur mogelijk goed verstoord.

Kennisvermeerderingspotentieel

Er zijn voldoende argumenten om te stellen dat het plangebied zich in een archeologisch interessante zone bevindt, hoewel de huidige archeologische kennis toch nog als enigszins beperkt kan worden beschouwd. Er is weinig geweten over het plangebied en de aangrenzende terreinen, zodat onbekend is wat er zich hier aan mogelijke archeologische resten in de bodem kan bevinden. Anderzijds is gebleken dat het plangebied een archeologisch interessante situering kent naar analogie met gekende archeologische sites in de bredere omgeving en met name in verband met de middeleeuwse evolutie van Diepenbeek.

Verder archeologisch onderzoek in het plangebied zou dus meer informatie kunnen opleveren over de menselijke aanwezigheid in een deel van dit gebied. Het kennisvermeerderingspotentieel wordt als groot ingeschat. Het potentieel op het aantreffen van resten maken het interessant om bij aanwezigheid van archeologische resten de hiaten in de kennis van de regio op te vullen.

Aanbevelingen

Vanuit de bureaustudie kan geconcludeerd worden dat er voor een deel van dit terrein sprake is van een middelhoge potentie wat betreft de periode paleolithicum tot en met de middeleeuwen. Ter hoogte van de afbraakzone (rood) van het studiegebied (fig. 24) heeft de meervoudige bouw de bodem hier al verstoord waardoor ook een eventuele archeologische site verstoord kan zijn. Verder archeologisch vooronderzoek om beter de archeologische potentie op een deel van dit terrein (beige zone op fig. 24) in te kunnen schatten wordt raadzaam geacht vanuit een kosten-batenanalyse, waarbij rekening is gehouden met de inspanning van verder onderzoek in functie van kennisvermeerdering. In het programma van maatregelen wordt onderbouwd welke typen vooronderzoek aangewend moeten worden.

Literatuur

Geraadpleegde literatuur

Van Ranst, E. & C. Sys 2000: *Eenvoudige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20.000)*, Gent.

Geraadpleegde websites

<https://www.dov.vlaanderen.be/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/>

<https://cai.onroerenderfgoed.be>

<http://www.geopunt.be/>

www.cartesius.be

<https://geo.onroerenderfgoed.be>

Lijst van figuren

projectcode	fig.nr.	type	onderwerp	schaal origineel	schaal afbeelding	aanmaakdatum origineel/afbeelding
2019K187	1	kadasterkaart	aanduiding van plangebied op GRB	1:10.000	1:5.000	11-2019
2019K187	2	foto	situatiefoto's	nvt	nvt	11-2019
2019K187	3	bouwplannen	nieuwe situatie	nvt	nvt	11-2019
2019K187	4	historische kaart	uitsnede uit Frickxkaart (1744) met aanduiding plangebied	onbekend	1:30.000	11-2019
2019K187	5	historische kaart	uitsnede uit Ferrariskaart (1771-1778) met aanduiding plangebied	onbekend	1:10.000	11-2019
2019K187	6	historische kaart	uitsnede uit Atlas der Buurtwegen (1841) met aanduiding plangebied	1:200	1:10.000	11-2019
2019K187	7	historische kaart	uitsnede uit Vandermaelenkaart (1845-1854) met aanduiding plangebied	onbekend	1:10.000	11-2019
2019K187	8	topografische kaart	topografische kaart van Cortessem uit 1933	onbekend	nvt	11-2019
2019K187	9	orthofoto	luchtfoto uit 1971 met aanduiding plangebied	onbekend	1:5.000	11-2019
2019K187	10	orthofoto	luchtfoto uit 1979-1990 met aanduiding plangebied	onbekend	1:3.000	11-2019
2019K187	11	orthofoto	luchtfoto uit 2000-2003 met aanduiding plangebied	onbekend	1:3.000	11-2019
2019K187	12	orthofoto	luchtfoto uit 2008-2011 met aanduiding van het plangebied	1:10.000	1:3.000	11-2019
2019K187	13	orthofoto	luchtfoto uit 2018 met aanduiding plangebied	onbekend	1:3.000	11-2019
2019K187	14	terreindoorsnede	terreindoorsnede	nvt	nvt	11-2019
2019K187	15	hoogtekaart	hoogteligging van plangebied op het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II	onbekend	1:30.000	11-2019
2019K187	16	bodemkaart	uitsnede tertiair geologische kaart met aanduiding plangebied	onbekend	1:10.000	11-2019
2019K187	17	bodemkaart	uitsnede quartair geologische kaart met aanduiding plangebied	onbekend	1:20.000	11-2019
2019K187	18	bodemkaart	uitsnede bodemkaart met aanduiding plangebied	onbekend	1:5.000	11-2019
2019K187	19	bodemkaart	uitsnede potentiële erosiekaart (2017) met aanduiding plangebied	onbekend	1:7.500	11-2019
2019K187	20	bodemkaart	uitsnede bodembedekkingskaart met aanduiding plangebied	onbekend	1:5.000	11-2019
2019K187	21	archeologische kaart	CAI-locaties in de omgeving van het plangebied	onbekend	1:15.000	11-2019
2019K187	22	analysekaart	CAI-locaties geplot op het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II	onbekend	1:30.000	11-2019
2019K187	23	kaart	overzicht werken	nvt	1':1.438	11-2019
2019K187	24	kaart	overzicht onderzoeksgebieden	nvt	1:1.438	11-2019